БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 294 (19.965). • 1987 йил 26 декабрь, шанба • Баҳоси 3 тийин.

Бугунги сонда:

• 1-бет: Бош муҳбирларимиз билан очиқ мулоқот.

• 2-бет: Коммунистлар ониқорлари ва демократияни янада кенг қарор топтириш учун жонбозлиги.

• 3-бет: Капитал дунёсида қайта қуришга жиддий эътибор даврининг талаби.

• 4-бет: Ижод кулишларидан янги намуналар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси 24 декабрь куни бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг меҳнат қонунларига экономикани бошқаришни қайта қуриш билан боғлиқ бўлган ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги таклифларни муҳокама қилди. Бу ўзгартишлар амалдаги меҳнат қонунларини давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисида яқинда кучга кирадиган Қонун билан ва кейинги вақтларда СССР ҳукумати қабул этган бошқа қарорлар билан мувофиқ ҳолатга келтириши лозим. Меҳнат масалаларини ҳал этишда меҳнат коллективларининг ваколатларини анча кенгайтириш, касаба союзларининг активлигини ошириш, меҳнаткашларнинг ҳуқуқлари гарантиясини кучайтириш, шунингдек меҳнат интизомини янада мустаҳкамлаш, ҳалол ва унумли меҳнатни рағбатлантириш учун зарур шароитлар яратиш мўлжалланмоқда.

Мазкур масалалар юзасидан маъқулланган таклифлар СССР Олий Совети Президиумига ва иттифоқдош республикалар давлат ҳокимиятининг олий органига тақдим этилади.

Сиёсий бюро СССР Давлат агросаноат комитети билан Колхозлар иттифоқ кенгашининг колхоз Намунавий уставига қўшимчалар ва ўзгаришлар киритиш тўғрисидаги таклифларини қўллаб-қувватлади. Колхоз Намунавий уставининг лойиҳасини кенг муҳокама қилиш учун матбуотда босиб чиқариш кўзда тутилмоқда, шундан кейин у белгиланган тартибда колхозчиларнинг тўртинчи Бутуниттифоқ съезди муҳокамасига қўйилади.

Сиёсий бюро мажлисида мамлакат сув ресурсларидан фойдаланишни, халқ хўжалиги ва аҳолининг сув таъминотини яхшилаш юзасидан СССР Фанлар академияси президиуми билан В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг президиуми тақдим этган ҳамда СССР Министрлар Совети кўриб чиққан тадбирлар маъқулланди. Тегишли план ва хўжалик органларига ўн учинчи беш йиллик ҳамда шундан кейинги беш йилликларга мўлжалланган иқтисодий ва социал ривожланиш планлари лойиҳаларини ишлаб чиқишда мазкур таклифларни эътиборга олиш, шу беш йилликнинг йиллик планларида янги хўжалик механизми амалга оширилишини назарда тутиб, сув ресурсларидан тежаб-тергаб фойдаланишга оид аниқ-равшан чора-тадбирларни кўзда тутиш таклиф қилинди.

Сиёсий бюро Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг бўлажак 70 йиллигини байрам қилиш билан боғлиқ бўлган тадбирларни белгилади.

СССР Савдо-саноат палатасининг фаолиятини қайта қуриш ҳамда СССРнинг чет эллар билан иқтисодий, илмий-техникавий ва савдо алоқалари системасида унинг ролини ошириш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Ташқи иқтисодий алоқаларни тубдан ислоҳ қилиш шароитида СССР Савдо-саноат палатаси СССР министрликлари ва идоралари билан мустаҳкам ҳамкорлик қилиши, Совет Иттифоқидаги ва чет эллардаги савдо-сотиқ уюшмалари билан, шунингдек бошқа манфаатдор ташкилотлар ва фирмалар билан кенг миқёсда алоқа боғлаб бориши лозимлиги таъкидланди.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг Иордания қироли Ҳусайн билан учрашуви ва А. А. Громиконинг у билан музокаралари, шунингдек Н. И. Рижков, Э. А. Шеварднадзе ва Д. Т. Язовнинг Иордания раҳбарияти вакиллари билан суҳбатлари якунларини маъқуллади. Шу учрашув ва музокаралар натижасида Совет Иттифоқи билан Иордания ўртасидаги муносабатлар ўзаро ишонч ва ҳамкорлик руҳида янада ривожланганлиги қайд этилди.

Тинчликни мустаҳкамлаш, регионал можароларни бартараф қилиш, ҳозир айниқса кескинлашиб бораётган Яқин Шарқ муаммосини барча манфаатдор томонлар учун мақбул тарзда адолатли ҳал этиш иложини топиш ишида Иордания ва бошқа араб мамлакатлари билан ўзаро алоқаларни янада чуқурлаштириш муҳимлиги таъкидланди.

Сиёсий бюро мамлакат социал ва иқтисодий тараққиёти ҳамда КПССнинг ташқи сиёсий фаолиятига оид бошқа бир қанча масалалар юзасидан ҳам қарорлар қабул қилди.

• Газетхон сўз сўрайди

ЕТИЛГАН МАСАЛАЛАР ҲАҚИДА ЎЙЛАР

Ёрдам амалий бўлсин

Совхоз партия ташкилоти кейинги икки йил мобайнида ўз фаолиятини ўзгартирди. Қайта қуришни энг аввало бошланғич партия ташкилоти структурасини қайта ташкил этишдан бошладик. Хўжалик бўлимларида мавжуд бўлган 16 та цех партия ташкилоти умумлаштирилиб, 9 тага келтирилди. Бешта цех партия ташкилотида бюро тузилди. Хозир бошланғич ташкилотимизда 140 нафардан зиёд коммунист ҳисобда турибди.

Партия йиғилишларини ўтказишдаги расмиятчилик ҳам барҳам топди. Кўриладиган масалалар конкретлаштирилиб, қарорлар ижроси қатъий назорат қилинадиган бўлди. Коммунистларнинг активлиги ортиб бормоқда. Илгари йиғилишларда лом-мим демай ўтирадиган одамлар энди ўз фикр ва мулоҳазаларини очиқ айтадиган бўлиб қолишди.

Шунингдек, ишлаб чиқаришни такомиллаштириш борасида ҳам бир қанча тадбирларни амалга оширдик. Партия комитетининг ташаббуси билан 17 бригада пудрат усулида ишлашга ўтди. А. Абдурасулов, С. Равшанов бошлиқ бригадаларда планлар ошириб бажарилди, ўртача ойлик маош 400-420 сўмданга тўғри келди.

Бироқ ҳали хўжалигимизда муаммолар кўп. Буларнинг энг асосийси чорвачиликда рентабеллик таъминланмаётганлигидир. Чорва маҳсулотлари етиштириш қимматга тушаётир. Бунинг сабаби озуқабоп экинлар экиладиган майдонлар йилдан йилга торайиб бориб, озуқа танқислиги кучаймоқда. Чорвачиликни механизациялаш даражаси бугунги талабга жавоб бермайди. Бунинг устига мутахассис кадрлар ҳам етарли эмас.

Умуман, хўжалигимиз фаолиятини юқори даражага олиб чиқиш учун қатор муаммоларни ҳал этишга тўғри келади. Бироқ бу соҳада район партия комитетининг амалий ёрдамига муҳтожмиз. Аммо райкомда ҳали ҳам эскича ишлашга мойиллик кучли. Жумладан, райком ходимлари бошланғич ташкилотларда кам бўлишиб, уларга ёрдам беришмайди. Кўпинча ишни телефон орқали битиришади. Биз ўртада амалий мулоқот бўлишини истаймиз. Буни янгича иш услуби талаб қиляпти.

Н. ЕРМАТОВ,
Қарши районидаги «Ленинизм» совхози партия комитети секретари.

Муаммолар йўқ эмас

Янкабоғ ун заводида ҳозирги кунда бир кеча-кундузда 70 тонна ўрнига 85—90 тонна биринчи ва иккинчи сорт ун ишлаб чиқарилмоқда. Меҳнат унумдорлиги ортиб бораётир.

Корхонада қурилиш ишлари ҳам давом эттирилмоқда. Келгусида заводда бир кеча-кундузда 100 тонна ун ишлаб чиқариш мўлжалланяпти. Янгидан аралаш озуқа ишлаб чиқарувчи цех, 40 тонналик автотарози, лабораториянинг янги корпуси, ғалла сақлаш омборхоналари қуриляпти.

Шу билан бирга корхонада ҳали ечимини кутаётган муаммолар ҳам йўқ эмас. Электр тармоқлари марказий электр линиясига уланмаганлиги туфайли вақти-вақти билан энергия бўлмай, заводнинг тўхтаб қолиши ҳоллари учрамоқда. Айрим сменаларда ун ишлаб чиқариш талабга жавоб бермаяпти. Халқ назоратчилари томонидан рейдлар ва иш мароми, меҳнат интизомини текширишлар ташкил қилинмоқда. Хуллас, қайта қуриш талаблари асосида ишлашни қатъий йўлга қўйиш лозим.

Х. ҚУҚОНОВ.

Ким эътибор беракин?

Қайта қуришни ўзимиздан бошлаш кераклигини ҳаммамиз яхши тушунамиз. Бироқ районимиздаги «Пахта қайнар» колхози раҳбарлари бу хусусда нима дейишаркин. Очиғини айтсак, аҳоли ҳақида ғамхўрлик қилинмаяпти.

Бизнинг қишлоғимизни олайлик. Бир вақтлар яхшигина клуб, чойхона ва стадион бор эди. Энди-чи, буларнинг ҳаммаси йўқ бўлиб кетди. Болалар кўчаларда тўп ўйнашади. Маданий дам олиш, ҳордиқ чиқариш — муаммо. Магазин, медпункт, кутубхона эса талабга жавоб бермайди.

Ичимлик сув, транспорт хизмати кўрсатиш масалалари ҳал этилмаган. Баъзи маҳаллалар аҳолиси бир километрдан сув ташиб келтиради. «Тез ёрдам» чақирсангиз келмайди, келсаям, кечикиб келади. Район касалхонаси ва туғруқхонаси йигирма километр узоқликда жойлашган. Бу масалаларда кўп жойларга мурожаат қилдик. Фойдаси бўлмаяпти. Ким эътибор беракин?!

Р. МЕЛИҚЎЗИЕВ,
Ўзбекистон райони.

Нима қилишни билмай қолдик

Биз Жданов номли колхознинг биринчи бригадаси территориясида яшаймиз. Уч йилдан бери истиқомат қилаётган икки қаватли кооператив уйимизга газ уланмаган. Ваҳолонки, шундай ёнгинамиздан газ қувури ўтган. Уйнинг томи бетон плита билан ёпилгани учун печь қуриб, мўри чиқаришнинг сира иложи йўқ. Эшик, деразалар яхши ёпилмайди. Девордаги оҳаклар аллақачон кўчиб тушган.

Ҳазорасп районига қарашли қурилиш идораси хўп «қурган» эканда?! Нима қилишни билмай қолдик. Бормаган жойимиз, кирмаган эшигимиз қолмади. Қулоқ соладиган одам топилмаётир. Кўпчилик оилаларда ёш болалар бор. Буёғи қиш бўлса. Қачонгача қариндош-уруғларникида яшаб юрамиз?! Районимизда бизга ёрдам берадиган киши топилармикан?

Р. ХЎЖАНИЁЗОВА,
Р. ЯХШИМОВ,
ўн уч фарзанднинг ота-онаси.

Қаловини топса...

Олтиариқ қурилиш материаллари заводи коллективи илғорлар иш тажрибасини кенг қўлланиш, меҳнат жараёнини механизациялаш, ишлаб чиқаришга фан-техника янгиликларини дадил жорий этиш, ташаббус кўрсатиб ишлаш туфайли икки йиллик планда кўзланган 1 миллион 880 минг ўрнига 1 миллион 883 минг сўмлик товар маҳсулотлари ишлаб чиқарди. Уни реализация қилиш плани ҳам ошириб бажарилди.

Республикамиздаги 140 дан ортиқ турдош корхона ичида биринчи бўлиб, беш йилликнинг икки йиллик план-топшириқларини бажарган завод меҳнат аҳлининг бу ютуғига А. Турсунов раҳбарлигидаги Гагарин участкаси ва Қ. Шокиров бошчилигидаги Қапчуғай оҳак пишириш цехлари салмоқли улуш қўшдилар.

Корхонада янги резервлар — маҳсулот турларини кўпайтириш имкониятлари очилмоқда. Айни кунларда ишга тушган мармар маҳсулотлари тайёрлаш цехи ёнига яқин орада алебастр тайёрлаш цехи қўшилади.

О. БЕРДАЛИЕВ.

Эгасиз қолган ҳаммом

Урганч шаҳрида 167-қурилиш трести, йирик панелли уйсозлик комбинати, «Средазтрансгаз» бинокорлари объектларни тез ва соз қуриб, фойдаланишга топширмоқдалар. Аммо баъзи бир буюртмачи ва пудратчи ташкилотлар эса икки-уч йил ичида қурилиши лозим бўлган объектларни чўзиб юборишяпти. Чунончи, шаҳардаги 116-уй рўпарасидаги ҳаммомнинг қурилиши Хива шаҳридаги 2-механизациялашган кўчма колонна томонидан 1972 йили бошланган ва 1975 йилгача унинг пойдевори тикланган, холос. Кейин эса бу ташкилот тугатилганлиги сабабли ҳаммом қурилиши эгасиз қолиб кетди.

Ушбу хунук манзарага бир назар ташланг-а!.. Ҳаммом сувалмаган, пардозлаш ишлари бажарилмаган, асбоб-ускуналар ўрнатилмаган. Фақат эшик ва деразалари ғишт билан уриб чиқилган, холос. Атроф-теваракләри эса ахлатхонага айланган. Ҳаммомнинг зинапояси чала қолган.

Наҳотки, буюртмачи ташкилот — область коммунал хўжалиги бошқармаси ва бош пудратчи — область ремонт-қурилиш тресті раҳбарлари бу аҳволни кўрмаётган бўлишса?

Шуни айтиш керакки, шаҳарда ҳаммом етишмайди. Шунинг учун ҳам кишилар Хонқа районидаги Охунбобоев номли ва Урганч районидаги Ленин номли колхозларнинг ҳаммомларига бориб ювинишга мажбур бўлишяпти.

Э. ЭШМАТОВ.

Адолат тантана қилади

Вашингтонда Оқ уйда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев билан АҚШ Президенти Р. Рейганнинг ўрта ва камроқ олислик ракеталарини тугатишга оид шартномани имзолаганликлари Ер юзидаги афкор омма қатори бизларни ҳам ғоят қувонтирмоқда.

Бу нимани кўрсатди? Бир оғиз сўз билан айтганда бу — адолат тантанаси, халқларнинг умидлари рўёбга чиқаётганлигидан далолат, мустаҳкам тинчлик сари ташланган дастлабки қадам.

Партиямизнинг тинчликсевар сиёсатини биз ветеранлар ҳам қўллаб-қувватлаймиз. Кексаликка тан бермай она-Ватанимизнинг порлоқ истиқболи йўлида курашга шаймиз. Миллион-миллион маблағлар қирғинбарот қуролларга эмас, инсоният бахт-саодатига хизмат қилсин деймиз.

Исом ЖАЛИЛОВ,
уруш ва меҳнат ветеранлари Қашқадарё область кенгаши раиси.

ЙИЛНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЯКУНЛАЙЛИК!

Тинчлик Менглиев асли қўшработлик. У тинч замонда туғилиб, ўсди. Оилада саккиз фарзанд —7 ўғил ва 1 қиз. Эзгу ниятлар билан унга Тинчлик деб ном қўйишган. Бу билан фахрланади у. Ҳаёт фаолиятида шу номни доимо оқлашга ҳаракат қилади.

Тинчлик Менглиев Самарқанд Давлат архитектура қурилиш институтини тугатгандан сўнг Самарқанд шаҳридаги «Красний двигатель» заводига йўлланма олди. Ҳозир қуюв цехи участкасида смена мастери бўлиб ишлаяпти. Унинг сменасида 36 киши меҳнат қилади, ҳаммаси илғор. Ўтган ой планини 108 процент бажарди. Коллектив ўз зиммасидаги масъулиятни чуқур англаб меҳнат зафарларини яна кўтаришга ҳаракат қилмоқда.

Суратда: корхонанинг смена мастери Тинчлик Менглиев.

В. Мелгачев фотоси.

АГРОСАНОАТ ХАБАРЛАРИ

Янги йил ҳисобига

Андижон областидаги Жалолқудуқ пахта тозалаш заводининг Баҳодир Тошматов бошлиқ бригадаси янги йил ҳисобига ишлай бошлади. Бу коллектив йил бошидан буён салкам 4 минг тонна юқори сифатли тола ишлаб чиқарди.

Техника ва технологияни аъло даражада билиш, янги тозалаш ва тола ажратиш машиналарини жорий этиш туфайли муваффақиятга эришилди. Бригада аъзолари сменада 38,5 тонна тола ишлаб чиқариб, корхона рекордини янгиладилар. Ҳозир шу коллектив базасида район илғор тажриба мактаби тузилмоқда.

Ҳам суръат, ҳам сифат

«Голодностепстрой» трестига қарашли 10-механизациялашган кўчма колоннанинг ҳар бир меҳнатчиси бу йилга режалаштирилган ишларни 300 сўмлик ошириб бажарди. Коллектив Сирдарё область қўриқ Меҳнатобод районидаги янги хўжаликларда иш олиб бормоқда. Механизациялашган колонна йил бошидан коллектив пудратга ўтган, бу усул муваффақиятларнинг негизи бўлди.

Қурилиш суръати ортиши билан бирга объектлар сифати ҳам анча яхшиланди. «Янгиер» ва Юнусов номли совхозларда қурилган уй-жойлар, Ҳамза номли совхозда қурилган 620 ўқувчига мўлжалланган мактаб, Пахтакор совхозида бунёд этилган чорвачилик фермаси ана шундай объектлардандир.

Узум мўл бўлади

«Фориш—2» совхози соҳибкорлари Жиззах кишмишининг олдинги шуҳратини тиклашга аҳд қилдилар. Ана шу совхоз кўчатзорларидан район хўжаликларига кишмишбоп узум навларининг 1 миллиондан ортиқ кўчати жўнатилди. Бу ерда катта токзорлар барпо этишдан ташқари шахсий томорқа хўжаликларида ҳам токзорлар барпо этилмоқда. Жиззах областининг бошқа районларида ҳам ана шундай ишлар олиб борилмоқда. Бу эса келгуси йилда давлатга 3200 тоннадан зиёдроқ — бу йилгидан чорак баравар кўп кишмиш сотиш имконини беради.

(ЎзТАГ).

М. С. ГОРБАЧЕВ—Йилнинг энг машҳур арбоби

ПАРИЖ, 24 декабрь. (ТАСС). Кенг кўламда ўтказилган халқаро сўров натижаларига кўра, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев — «Йилнинг энг машҳур арбоби» деб топилди. Француз тилида ва 15 чет эл тилида эшиттиришлар олиб борадиган Франциядаги «Радио Франс-энтернасьональ» радиостанцияси ҳамда Парижда чиқадиган «Пуэн» ҳафтаномаси чет эллик радиотингловчилар ва газетхонлар ўртасида шу сўровни ўтказди.

Конкурсда жаҳоннинг 102 мамлакатидан 30 мингдан кўпроқ киши қатнашди. Уларнинг 41,6 проценти КПСС Марказий Комитети Бош секретарини «Йилнинг энг машҳур арбоби» деб атади. Яна 40 га яқин номзод ҳам тилга олинди, улар орасида 22,5 процент овоз олган АҚШ президенти Рональд Рейган, шунингдек Рим католик черкови бошлиғи Папа Иоанн Павел II, Филиппин президенти Корасон Акино, Франция президенти Франсуа Миттеран ҳам бор.

ҚАЙТА ҚУРИШ—КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ ЖОНАЖОН ИШИ

Республика корхоналари ва ташкилотларини тўла хўжалик ҳисоби, ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ва ўз-ўзини бошқаришга ўтказиш касаба союз ташкилотлари бутун фаолиятини тубдан қайта қуришни талаб этади. Касаба союз ташкилотлари мана шу бурилиш даврида мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш вазифаларини ҳал этишга қўшадиган ҳиссасини кўпайтириш учун қандай чора-тадбирлар кўриши зарур? Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг 24 декабрь куни Тошкентда бўлиб ўтган пленумида шу ҳақда батафсил гаплашиб олинди. Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси Ҳ. А. Алимова КПСС XXVII съезди ва СССР касаба союзлари XVIII съездининг қарорлари асосида хўжалик юритиш ва ўз-ўзини бошқаришнинг янги методлари шароитида бошланғич касаба союз ташкилотларининг иши тўғрисида доклад қилди.

Пленум муҳокамасига киритилган масалалар олдиндан Ўзбекистон областлари касаба союз активларининг кенг доираларида кўриб чиқилган эди. Ана шу муҳокама чоғида айтилган таклифлар ва танқидий мулоҳазалардан бўлиб ўтган мунозараларда ва қарорлар ишлаб чиқишда фойдаланилди.

Докладда ва Пленум қатнашчиларининг нутқларида ҳозирнинг ўзидаёқ республикада ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналарининг катта қисми тўла хўжалик ҳисоби принциплари асосида ишлай бошлаганлиги айтиб ўтилди. Янги йилдан бошлаб яна 627 та корхона, ташкилот, хўжалик янги иш шароитига ўтади. Умуман улар саноат маҳсулотининг қирқ процентдан кўпроғини ишлаб чиқарадилар. Касаба союз ташкилотларининг бурчи коллективларнинг хўжалик фаолиятининг янги формаларига ўтишлари учун қулай шарт-шароит яратиб беришдан иборат. Касаба союз комитетлари хўжалик органлари билан биргаликда бу ишни зарур даражада амалга ошираётган жойларда ижобий натижаларга эришилаётганлиги айтиб ўтилди.

Пленум иқтисодий ислоҳотга тайёргарлик кўриш ва уни амалга оширишда, социал вазифаларни ҳал этиш, меҳнат коллективларининг ижодий ташаббусини ривожлантиришда касаба союз комитетлари ва ташкилотлари фаолиятидаги ижобий тажрибани ҳамда йўл қўйилган камчиликларни чуқур таҳлил этди. Қабул қилинган қарорда хўжалик механизмини янгилаш шароитида касаба союз ташкилотларининг ишини янада такомиллаштиришга, корхоналарни иқтисодий ва социал ривожлантириш планларини тузишда, ишлаб чиқариш резервларини аниқлашда уларнинг ролини оширишга қаратилган комплекс тадбирлар белгиланди. Шартнома асосида маҳсулот етказиб бериш мажбуриятларини бажариш, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг илғор формаларини жорий этиш, социал адолат принципларини амалга ошириш, кадрларнинг иқтисодий ўқувини ташкил этиш, социалистик мусобақани ривожлантириш билан боғлиқ масалаларни ҳал этишда касаба союз активларининг иштирокига катта эътибор берилди.

Пленум қатнашчилари республика касаба союз ва хўжалик органларининг коллектив боғдорчилик, полизчилик ва гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларини ривожлантириш соҳасидаги ишларини ҳам муҳокама қилдилар.

Касаба союз ва Давлат социал страхованиесининг 1988 йилги бюджети тасдиқланди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ САФАР

Афғонистон Республикаси жамоатчилиги бир гуруҳ намояндаларининг Ўзбекистон бўйлаб сафари ниҳоясига етди. Меҳмонлар Тошкент, Фарғона, Қўқон, Андижон, Наманганда бўлдилар, у ерлардаги диққатга сазовор жойлар билан танишдилар, совет ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари билан учрашдилар ва суҳбатлашдилар. Улар саноат корхоналарига, йирик гидроиншоотларга, медицина ва болалар муассасаларига, олий ўқув юртлари ва мактабларга бордилар.

Афғонистонлик дўстлар сафар чоғида ҳокимиятнинг маҳаллий органлари фаолияти билан, республика шаҳар аҳлининг, қишлоқ меҳнатчиларининг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитлари билан танишдилар.

(ЎзТАГ).

Ратификация қилинди

СССР Олий Советининг Президиуми халқаро граждан авиацияси тўғрисидаги конвенцияга киритилган ўзгартишлар хусусида 1980 йил 6 октябрь куни Монреалда имзоланган протоколни 1987 йил 22 декабрь Фармони билан ратификация қилди.

СССР Олий Совети Президиуми Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Югославия Социалистик Федератив Республикаси ўртасида 1987 йил 20 июнь куни Белградда имзоланган консуллик конвенциясини 1987 йил 22 декабрь Фармони билан ратификация қилди.

(ТАСС).

Тил—интернационализмнинг қудратли қуроли

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номли тил ва адабиёт институтида 25 декабрь куни ўз ишини тугатган республика илмий-амалий конференцияси «Ўзбекистонда икки тиллик ва кўп тиллик шароитида миллий тилларнинг мавжудлиги ҳамда уларни ўрганишни такомиллаштириш масалалари»га бағишланди. Конференцияда тилшунос олимлар, олий мактаблар ҳамда ўрта педагогика билим юртлари ўқитувчилари, тилга оид фанларни ўқитиш методистлари иштирок этдилар.

Бу конференция республикада қабул қилинган «Рус тили» комплекс-тармоқ программаси доирасида ўтказилган дастлабки катта илмий-ташкилий тадбирдир. Учрашув қатнашчилари куч-ғайратларни мазкур программани амалга оширишнинг асосий йўналишларига қаратишни, илмий-тадқиқот ва педагогика муассасалари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашни, уларнинг ишини мувофиқлаштиришни ўз олдиларига асосий вазифа қилиб қўйдилар.

Конференция қатнашчилари тўпланган тажрибаларни ўртоқлашдилар, тилшунослик фанини ривожлантиришнинг актуал проблемаларини, илмий тадқиқотлар самарадорлигини ошириш, рус, ўзбек тилларини, республикадаги мавжуд бошқа тилларни ўқитиш методларини такомиллаштириш йўлларини муҳокама қилдилар. Тегишли тавсияномалар ҳам қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

ЯНГИ АКАДЕМИКЛАР САЙЛАНДИ

Мамлакатимизда ҳар жабҳада илдам одимлаётган қайта қуриш, жадаллаштириш, инсон омилини ривожлантириш фан-техника олдига улкан вазифалар қўймоқда. Ҳар бир илмий тадқиқот ўчоғи, ҳар бир олим илмий ечимларни ишлаб чиқаришга кенг, фаол жорий этиш учун курашиши, бу йўлда фидойилик кўрсатиши лозимлиги талаб этилмоқда.

Куни кеча Москвада ўз ишини туғаллаган СССР Фанлар академиясининг умумий йиғилишида худди шу фикрлар билдирилди. СССР Фанлар академиясининг уставига мувофиқ совет фани намояндаларидан 83 киши академикликка, 172 киши эса СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзолигига сайланди. Фалсафа ва ҳуқуқ бўлимида мухбир аъзоликка сайланганлар орасида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, республика Фанлар академиясининг вице-президенти Эркин Юсупов ҳам бор.

СССР Олий Совети Президиумида

СССР Рангли металлургия министрлигининг ўз қарамоғидаги корхона ва ташкилотларнинг ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва меҳнаткашларнинг социал эҳтиёжларини янада тўлароқ қондиришда халқ депутатлари Советлари билан ҳамкорлигини кучайтиришга оид иши тўғрисида.

СССР Олий Совети Президиумининг мажлисида СССР Рангли металлургия министрлигининг ўз қарамоғидаги корхона ва ташкилотларнинг ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва меҳнаткашларнинг социал эҳтиёжларини янада тўлароқ қондиришда халқ депутатлари Советлари билан ҳамкорлигини кучайтиришга оид иши тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Қабул қилинган қарорда СССР Рангли металлургия министрлиги ўз қарамоғидаги корхоналарнинг халқ депутатлари Советлари билан ҳамкорлигини мустаҳкамлаш соҳасидаги ишни суст авж олдираётганлиги таъкидланади. Бу ишда КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг «КПСС XXVII съезди қарорлари асосида социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш учун халқ депутатлари Советларининг ролини янада ошириш ва масъулиятини кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарори талаблари, мамлакатда амалга оширилаётган қайта қуриш ва экономикани бошқаришни тубдан ислоҳ қилиш вазифаларининг бажарилиши таъминланмаяпти.

Министрлик, тармоқнинг кўпгина корхона ва ташкилотлари территорияларни комплекс иқтисодий ва социал ривожлантиришни таъминлаш соҳасидаги ишларда маҳаллий Советлар билан доимий амалий алоқа ўрнатмаганлар. Корхоналарни ривожлантириш, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, хизмат соҳасини кенгайтириш, одамларнинг меҳнат ва турмуш шароитини, экологик вазиятни яхшилаш юзасидан маҳаллий давлат органлари ўртага қўяётган масалаларга доир асосланган таклифларни ҳал этиш кўпинча чўзиб юборилмоқда.

Корхоналар кўпинча белгиланган тартибга хилоф равишда ўз планлари лойиҳаларини маҳаллий Советлар билан келишиб олмаяптилар. Тармоқнинг Свердловск областида жойлашган 22 та корхонасидан атиги тўрттаси ходимлар сонига оид планларни келишиб олди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг талабларига қарамай, СССР Рангли металлургия министрлиги ўзига қарашли корхоналарнинг ишлаб чиқариш потенциалидан, хом ашё ва материаллардан, капитал маблағлардан янада самарали фойдаланиш, фан-техника проблемаларини ҳал этиш учун бошқа тармоқлар корхоналари билан кооперацияни ривожлантириш ишини ташкил этмаяпти.

Тармоқда социал соҳани ривожлантиришда йўл қўйилган қолоқликни бартараф этиш юзасидан зарур чоралар кўрилмаяпти. Бу ишда ҳам маҳаллий Совет органлари билан зарур алоқа йўлга қўйилмаган.

Гарчи тармоқ ходимларининг учдан бир қисми ўз уй-жой шароитини яхшилашга муҳтож бўлсада, 2000 йилгача ҳар бир оилани алоҳида квартира ёки хусусий уй билан таъминлашнинг аниқ программаси йўқ. Мавжуд уй-жой фондини коммунал жиҳатдан ободонлаштириш даражаси ҳаддан ташқари паст. Масалан, Чита области корхоналарида уй-жойларни водопровод ва канализация билан таъминлаш 40 процентдан, марказий иситиш системаси билан таъминлаш 50 процентдан ошмайди. Тармоқда эски ва авария ҳолатидаги уйлардан ҳар йили атиги 5 проценти тугатилмоқда. Кейинги вақтда баракларда яшаётган кишилар кўпайди.

Кооператив уй-жой қурилишини ривожлантириш соҳасидаги ишлар суст амалга оширилмоқда. Территорияни ободонлаштиришда, уйларни инженерлик ускуналари билан жиҳозлашда, қурилиш механизмлари, транспорт ва зарур материаллар билан таъминлашда якка тартибда уй қурувчиларга актив ёрдам бераётган Усть-Каменогорск қўрғошин-руҳ комбинатининг тажрибаси кенг ёйилмади.

Тармоқ планларида ҳозирги беш йилликда мактабгача тарбия болалар муассасаларида ишлаётганларнинг эҳтиёжларини тўла таъминлашга эришиш кўзда тутилмаган. Бунинг устига 1987-1988 йилларда бундай муассасаларни ишга тушириш ҳажми 10—12 процент камайтирилмоқда. Шу билан бир вақтда мавжуд болалар боғчалари ва ясалиларида тарбияланувчилар сони нормадан ортиқ. Тармоқдаги болалар муассасаларида касалланиш мамлакатдаги ўртача даражадан анча юқори.

Медицина муассасалари, маданий-маиший объектлар, ҳунар-техника билим юртлари сусткашлик билан қурилмоқда. Ана шу мақсадларга ажратилаётган маблағлар одатда ўзлаштирилмай қолиб кетмоқда. Ўн бир ой ичида касалхоналар, клублар ва маданият уйларини фойдаланишга топшириш 1987 йил плани атиги 30 процент бажарилди. Министрликка бўйсунувчи корхоналарнинг ёрдамчи қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда маҳаллий Совет органлари билан зарур ҳамкорлик йўлга қўйилмаган. Бу эса хўжаликларни ем-хашак, уруғлик, ёш моллар билан таъминлаш, қишлоқ хўжалик экинзорларини ажратиб бериш масалаларининг ҳал этилишига тўсқинлик қилмоқда. Қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ва чорвачилик маҳсулдорлиги камлиги натижасида кўп хўжаликлар зарар келтирмоқда. Корхоналарнинг тўртдан бир қисмида эса умуман ёрдамчи хўжаликлар ташкил этилмаган.

Меҳнаткашларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан қўшимча равишда таъминлашнинг, корхоналарда умумий овқатланишни яхшилашнинг катта манбаи бўлиб қолган ёрдамчи хўжаликларнинг илғор тажрибаси тармоқда оммалаштирилмаяпти. Масалан, ўтган йили тармоқдаги ҳар бир ходимга тўғри келадиган ўртача 13,5 килограмм ўрнига Бошқирдистондаги мис-олтин-гугурт комбинатининг ёрдамчи хўжалиги комбинатнинг ҳар бир ходими ҳисобига 65 килограмм гўшт, 39 килограмм ўрнига 296 килограмм сут етиштирди.

Кўпгина корхоналарнинг раҳбарлари ишлаб чиқаришни юксалтириш, халқ истеъмоли моллари хилларини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш ишига расмиятчилик билан қарамоқдалар, бу моллар ишлаб чиқариш ҳажми беш йиллик топшириқларидан кам. Умуман тармоқда иш ҳақи фондининг ҳар сўми ҳисобига атиги 15 тийинлик халқ истеъмоли моллари тайёрланмоқда. Истеъмол моллари ишлаб чиқарувчи ихтисослаштирилган цехлар жуда секинлик билан барпо этилмоқда. Тармоқ катта имкониятларга эга бўлса ҳам, ҳар беш корхонадан биридагина ана шундай цехлар ташкил этилган. 1986 йилда товарлар ишлаб чиқариш қувватларини ошириш учун ажратилган капитал маблағларнинг чорак қисмидан кўпроғи фойдаланилмай қолди. Бу йил ҳам иш яхши бормаяпти.

Тармоқ корхоналари кўрсатаётган пулли хизмат ҳажми камлигича қолмоқда. Уй-жойларни ва узоқ муддат фойдаланиладиган ашёларни ремонт қилиш, боғ участкаларини обод этиш, автосервис, юк ташиш юзасидан хизмат кўрсатиш ҳамда маиший хизматнинг бошқа турлари ҳажми атиги салкам 10 процентни ташкил этади. Бевосита корхоналарда комплекс хизмат қилиш учун шароит яратилмаяпти. 1987 йилда хизмат кўрсатиш планлари бажарилмаяпти.

Министрлик табиатни муҳофаза қилиш фаолиятидаги катта нуқсонлар учун илгари СССР Олий Совети палаталарининг доимий комиссияларида қаттиқ танқид қилинган эди. Бироқ ишларнинг аҳволи жуда секинлик билан ўнгланмоқда. Атроф муҳитни муҳофаза қилиш объектлари ва иншоотларини қуриш давлат планларининг бажарилиши узлуксиз барбод этилмоқда. Чиқитсиз технология жараёнларини яратиш ва жорий этиш ишлари ёмон бормоқда.

Министрликда ва тармоқ корхоналарида сайловчиларнинг ижро этиш учун қабул қилинган наказлари билан ишлаш дуруст ташкил этилмаган. Бу наказларни амалга ошириш тадбирлари меҳнат коллективлари ишлаб чиқариш планларининг таркибий қисмига айлантирилмаган. Наказларни бажариш чўзиб юборилмоқда, маҳаллий Совет органлари эса бу ишни қаттиқ контрол қилмаяптилар.

Кўпгина халқ депутатлари Советлари, уларнинг ижрочи ва бошқарувчи органлари ўз ишларини секинлик билан қайта қуриб, ишнинг иқтисодий методларини суст ўзлаштираётганликлари, ўз фаолиятида демократик асосларни ва ошкораликни яхши ривожлантирмаётганликлари, ишлаб чиқариш ва социал соҳаларни бир-бирига мувофиқлаштириб таъминлашда, одамларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондиришда корхоналар ва ташкилотлар билан биргаликда олиб бориладиган ишда зарур даражада абжирлик ва аҳилликка эришмаётганликлари жиддий ташвиш туғдирмоқда. Халқ депутатлари Советлари бу масалаларни ҳал этишда ўзларига бериб қўйилган кенг ҳуқуқлар ва ваколатлардан ҳали тўла фойдаланмаяптилар.

СССР Олий Совети Президиуми СССР Рангли металлургия министрлиги зиммасига партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленуми, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг еттинчи сессияси қарорларига амал қилиб:

тармоқ корхоналарини ривожлантириш, тармоқлараро вазифаларни ҳал этиш, меҳнаткашларнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини яхшироқ қондириш масалаларида халқ депутатлари Советлари билан ҳамкорликни тубдан яхшилаш;

Советлар амалга ошираётган, территорияни социал-иқтисодий ва комплекс ривожлантиришни жадаллаштиришга қаратилган ишларда меҳнат коллективларининг фаол иштирок этиши соҳасидаги ташаббусларини бутун чоралар билан ривожлантириш ва рағбатлантириш;

ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва шу асосда регионларни ривожлантиришга қўшиладиган ҳиссани кўпайтириш, тегишли кўрсаткичлар юзасидан планларни белгиланган тартибда ўз вақтида келишиб олиш, бу планларда сайловчиларнинг ижро учун қабул қилинган наказларини ҳисобга олиш юзасидан маҳаллий Совет органларининг таклифларини амалга ошириш учун корхоналар ва ташкилотлар раҳбарларига талабни кучайтириш ва уларнинг масъулиятини ошириш вазифаларини юклади.

СССР Олий Совети Президиуми СССР Рангли металлургия министрлигидан ўзига қарашли корхона ва ташкилотлар билан биргаликда социал соҳани ривожлантириш юзасидан зарур чоралар кўришни талаб қилди. Шимол ва Узоқ Шарқ районларига алоҳида эътибор берилсин. 2000 йилгача тармоқда уй-жой проблемасини ҳал этиш программасини ишлаб чиқиш қисқа муддатда тугаллансин. Ҳозирги беш йилликда мактабгача тарбия болалар муассасаларига бўлган эҳтиёжнинг тўла таъминланишига, соғлиқни сақлаш, халқ маорифи ва маданият объектлари қурилиши суръатлари оширилишига эришилсин. Социал-маданий соҳа объектларини хўжалик усулида қуриш салмоғини анча кўпайтириш кўзда тутилсин.

Ёшларни тармоқда ишлашга жалб этиш ва уларнинг муқим ишлаб қолишларини таъминлаш, уларнинг социал-маданий эҳтиёжларини қондириш, жумладан ёшларнинг уй-жой комплексларини ривожлантириш юзасидан конкрет чора-тадбирлар ишлаб чиқилиб, амалга оширилсин.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва пулли хизмат кўрсатишдаги қолоқлик яқин йилларда бартараф этилсин, бу молларни ишлаб чиқаришни ва хизмат кўрсатишни кўпайтириш планларининг муқим бажарилиши таъминлансин.

СССР Рангли металлургия министрлигига табиатни муҳофаза қилиш масалаларини юксак даражадаги масъулият билан ҳал этиш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Табиатни муҳофаза қилувчи қонунларнинг талабларига қатъий риоя этилишига, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш объектлари ва иншоотларини ишга тушириш планлари бажарилишига эришилсин, экологик жиҳатдан соф технология жараёнларини ишлаб чиқиш ва жорий этишда тармоқ фани самарадорлигини ошириш таъминлансин. Иншоотларни қуришнинг аниқ муддатлари белгилаб қўйилсин ва корхоналарнинг зарур санитария-ҳимоя зоналарини вужудга келтириш амалга оширилсин.

Қурилиш материаллари ва бошқа турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун рангли металлургия корхоналари ишлаб чиқариш чиқитларидан фойдаланиш тубдан яхшилансин. Шу мақсадда тармоқлараро ишлаб чиқариш бирлашмалари тузиш чоралари кўрилсин. Тармоқ корхоналари ҳузурида иккиламчи хом ашёни қайта ишловчи кооперативлар тузиш ва ривожлантиришга ҳар томонлама кўмаклашилсин.

СССР министрликлари ва идораларига, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига бошқаришнинг иқтисодий методлари негизида ўзларига қарашли корхоналарни халқ депутатлари маҳаллий Советлари билан биргаликда ишлаб чиқариш ва социал соҳани ривожлантиришнинг комплекс вазифаларини амалга оширишга жалб этиш юзасидан зарур чораларни кўриш топширилди.

Халқ депутатлари Советлари, уларнинг ижрочи ва бошқарувчи органларига «Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисида»ги СССР қонуни талабларига асосланиб территорияни иқтисодий ва социал жиҳатдан комплекс ривожлантиришни таъминлашда корхона ва ташкилотлар билан ҳамкорликни ривожлантириш ишларининг аҳволини танқидий таҳлил қилиш ҳамда бу муҳим ишда корхона ва ташкилотлар иштирокини кучайтириш юзасидан доимий иш олиб бориш таклиф қилинди.

Тармоқ ва территория манфаатларини оқилона қўшиб олиб бориш асосида барча корхона ва ташкилотларнинг иши самарадорлиги оширилишига кўмаклашилсин. Маҳаллий бюджетларнинг даромад базаси шу ҳисобдан мустаҳкамлансин.

Корхоналар тўла хўжалик ҳисоби ҳамда ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтказилгач, халқ депутатлари ўлка ва область Советлари ижроия комитетларининг ишлаб чиқариш-экономика бош бошқармалари тузилгач, қайси идорага бўйсунишдан қатъи назар барча корхоналар ва ташкилотлар фаолиятига янада зўр ғайрат билан раҳбарлик қилинишига ва бу фаолият мувофиқлаштириб турилиши лозимлигига алоҳида эътибор берилсин.

Ишлаб чиқариш — экономика бош бошқармаларининг иши халқ депутатлари маҳаллий Советлари, корхоналар ва ташкилотларнинг ишлаб чиқариш вазифаларини ҳал этишда ва регионларни социал жиҳатдан ривожлантиришда, демократик централизм, кенг ошкоралик принципларига риоя қилиш ва жамоатчилик фикрини ҳисобга олиш шароитларида иқтисодий манфаатдорликни қатъий эътиборга олиш асосга қурилиши таъминлансин.

СССР Рангли металлургия министрлигига мазкур қарорнинг қандай бажарилганини 1989 йил 1 февралигача СССР Олий Совети Президиумига маълум қилиш топширилди.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ ШАРҚ ХОТИН-ҚИЗЛАРИ ТАҚДИРИДА

Улуғ Октябрь Социалистик революцияси Шарқ хотин-қизларига ижтимоий ҳаётда ва давлатни бошқаришда қатнашиш учун кенг ҳуқуқлар берди. Республиканинг олий мактабларида таълим олаётган ажнабий студентларнинг конференциясида ана шу фактнинг тарихий аҳамияти ҳақида гапирилди. Конференция 24 декабрь куни Тошкентда бўлиб ўтди. Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти билан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Шарқшунослик институти ташкил қилган конференция Улуғ Октябрь юбилейига ҳамда «Ҳужум» ҳаракатининг 60 йиллигига бағишланди.

Таниқли шарқшунос олимлар Советлар ҳокимияти йилларида Шарқ хотин-қизларининг тақдирида рўй берган катта-катта ўзгаришлар тўғрисида йиғилиш аҳлига гапириб бердилар. Масалан, кўпгина ўзбек хотин қизлари давлат ҳокимияти органларининг депутатлари қилиб сайландилар, фидокорона меҳнатлари учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига, орден ва медалларга сазовор бўлдилар. Хотин-қизлар саноат ва қишлоқ хўжалик корхоналарига раҳбарлик қилмоқдалар, ижтимоий ҳаётга ниҳоятда фаол қатнашмоқдалар.

Конференцияда Совет шарқи хотин-қизларининг озодлик ва тенг ҳуқуқлилик учун, диний бидъатлардан қутулиш учун кураши чет мамлакатлардаги хотин-қизлар ҳаракатига катта таъсир ўтказаётганлиги таъкидланди. **(ЎзТАГ).**

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми А. Навоий номидаги Самарқанд давлат университетининг қуйидаги ходимларига:

Биология фанини ривожлантириш ва илмий-педагог кадрлар тайёрлашдаги катта хизматлари учун биология факультетининг кафедра мудири ўртоқ Марк Арнольдович **Ришга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби»,

Юқори малакали мутахассислар тайёрлашдаги катта хизматлари учун умумий тилшунослик кафедрасининг мудири Худойберди **Донийёров** ва сиёсий иқтисод кафедрасининг мудири Карим **Саидов** ўртоқларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган халқ маорифи ходими» фахрий унвонлари берди.

Юқори малакали мутахассислар тайёрлаш соҳасида кўп йил самарали ишлаганлиги учун университет ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди.

СОВЕТ ТАЖРИБАСИНИ ЎРГАНИШМОҚДА

ТЕРМИЗ, 25 декабрь. (ЎзТАГ). **Афғонистоннинг Мозори Шариф шаҳридан келган делегациянинг мақсади партия ва совет органларининг Термизни иқтисодий ва социал ривожлантиришга раҳбарлик тажрибасини ўрганишдан иборат бўлди.**

Делегацияга АХДП шаҳар комитетининг биринчи секретари Абдулсаттор Розим бошчилик қилди. Делегация составида Мозори Шариф шаҳри бошлиғи Муҳаммад Оқиф ҳам бор эди.

Меҳмонлар Термизда уч кун бўлишиб, шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетининг фаолияти билан танишдилар. Саноат, транспорт, қурилиш корхоналарига, мактаблар ва болалар боғчаларига бордилар.

АХДП Ҳайратон шаҳар комитетининг биринчи секретари Абдурасул Росиҳ бошчилигидаги Афғонистоннинг мазкур шаҳри делегацияси эса Деновда бўлди. Афғонистонлик дўстларимиз бу ерда ҳам партия ва совет органларининг иши, шаҳар меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишдилар.

Бу визит Ўзбекистоннинг Сурхондарё области ва Афғонистоннинг Балх вилояти ўртасидаги бевосита оталиқ алоқаларини ривожлантириш программаси доирасида уюштирилди.

• Партия турмуши: ҳисобот йиғилишларида

ЭСКИЛИК ВА ЯНГИЛИК ОРАЛИҒИДА

НАВОИЙ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДАН

Эскилик ҳеч қачон қаршиликсиз янгиликка йўл бўшатиб бермайди. Ҳозирги пайтда меҳнат коллективларида янгиланиш талаби билан консерватизм, ташаббускорлик билан тайёрга айёрлик тўқнаш келаётганлиги буни кўрсатиб турибди. Шуни қатъий айтиш керакки, Навоий областида ҳам янгиланиш жараёни тобора ўзига кенг йўл очиб боряпти. Область партия комитети бюросининг қайта қуришга раҳбарлиги ҳақидаги ҳисоботи муҳокама қилинган пленумда ошкоралик ва демократизмнинг ҳаётда секинлик билан бўлса-да, қарор топаётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Ушбу пленумга пухта тайёргарлик кўрилди. Бюро аъзолари партия ташкилотлари ва меҳнат коллективларида бўлишиб, меҳнаткашларнинг ўз фаолиятлари ҳақидаги мулоҳазаларини тинглашди. Область газеталарида бюро фаолияти ҳақида юздан ортиқ киши ўз фикрини билдирди. Одамларнинг фикри тарқатилган анкета орқали ҳам ўрганилди. Буларнинг ҳаммаси бюронинг ҳисобот докладида ўз ифодасини топди. Шу боисдан бўлса керак, область партия комитетининг биринчи секретари А. Ефимовнинг доклади танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида бўлди. Асосий хулоса шундан иборатки, барча соҳаларда кейинги икки йил мобайнида муайян ижобий ўзгаришлар рўй берди-ю, лекин уларнинг ҳаммаси область фаолиятида туб бурилиш ясаш учун етарли эмас. Обком бюроси эса камчиликларни сусткашлик билан тузатмоқда.

Ҳақиқатдан ҳам шундай. Область саноатида ишлаб чиқариш ҳажми ўсди, меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича топшириқ бажарилди. Шу йилнинг охирига қадар пландан ташқари қарийб 8 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга эришиш кўзда тутиляпти. Бу масаланинг бир томони. Иккинчи томонида аксинча манзарани кўриш мумкин. Асосий кўрсаткич — шартнома мажбуриятларини бажариш шу пайтгача 98,6 процентга таъминланган. Бундан ташқари, маҳсулотлар сифати анча паст, таннарх тобора кўтарилиб боряпти. У ҳозирнинг ўзида пландагига нисбатан 13,8 миллион сўмдан ошиб кетди.

Капитал қурилишдаги аҳвол ниҳоятда ташвишланарли. Коллективларнинг ҳар иккитасидан бири белгиланган иш программаларини бажара олмаяпти. Айниқса, уй-жой муаммосини ҳал қилишда қийин вазият вужудга келган. Жойларда бу масалага масъулиятсизлик билан ёндашиляпти. Биргина Навоий шаҳрида декабрнинг қолган кунлари ичида йиллик планнинг қарийб 30 проценти миқдорида иш ҳажмини уддалаш керак. Социал объектларни қуришдаги аҳвол ундан ҳам ачинарли. Бундай шароитда обком секретари В. Коваленко раҳбарлик қилаётган бўлимлар, иқтисодий ва социал ривожланиш кенгашининг секцияси ҳал қилувчи фикрини айтиши зарур эди. Бироқ, улар вужудга келган вазиятга сезиларли таъсир кўрсата олмаяпти. Коваленконинг ўзи бўлса, давлат планларини узлуксиз равишда барбод бераётган раҳбарларга нисбатан кўнгилчанлик позициясини тутмоқда. Музокараларда унинг адресига яна шундай сўзлар айтилди: «кўпроқ талабчанлик кўрсатиши лозим», «шаҳар хўжалиги бўйича секретарга айланиб қолган».

Пленумда танқид тиғи кўпроқ бюро аъзоси, область агросаноат комитети кенгаши раиси В. Петровга қаратилди. Чунки комитет фаолиятида аниқлик, ишчанлик етишмаяпти. Кўп бўлимлар ҳозиргача вазифалари нимадан иборатлигини билмайди, тарқоқ, кўп ҳолларда қоғозда фаолият кўрсатади.

— Петров раҳбарлигидаги область агросаноат комитети шу йилнинг ўзида планни уч марта ўзгартирди, — деди ўз нутқида Конимех район партия комитетининг биринчи секретари А. Петросян. — Районимизнинг аксарият чўпонлари оила пудрати бўйича ишлашади. Ҳар гал план ўзгарганда улар билан қайтадан шартнома тузиб чиқишга тўғри келяпти. Бунинг ишга нечоғли салбий таъсири борлигини «юқоридагилар» билармикин? Улар қачонгача чўпонлар фикри билан ҳисоблашмасдан планни ўзгартираверишади?

Учқудуқ районидаги «Мингбулоқ» совхози бош чўпони А. Турдимуротов, Хатирчи, Томди район партия комитетларининг биринчи секретарлари Ж. Ризаев, М. Сулаймоновлар ҳам обком бюросининг қишлоқ хўжалигига раҳбарлик фаолиятига баҳо беришар экан, унинг ҳаётдан узилиб қолаётганлигини, муаммоларни амалда ҳал қилишда собитқадамлик кўрсатмаётганлигини, маъмурий-тазйиқ усулини тўла барҳам топтирмаганлигини таъкидладилар. Албатта, бунда шу тармоқ бўйича секретарь Н. Холматовнинг ҳам камчилиги йўқ эмас. У ёш, меҳнатсевар, қишлоқ хўжалигини яхши билиши билан бир қаторда вужудга келган шароит занжиридаги асосий бўғинни ҳар доим кўра билмайди, кўп ҳолларда майда масалалар билан ўралашиб қолади.

Пленумда савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари ишида ижобий силжишлар секинлик билан бораётганлиги қайд қилинди. Жумладан, область маиший хизмат кўрсатиш бўйича республикада охирги ўринлардан бирини эгаллаб турибди. 38 хўжалик аҳолиси маиший хизматнинг бор-йўғи икки туридан фойдаланади, холос. 16 хўжаликда эса ҳеч қандай маиший хизмат шохобчаси йўқ. Кейинги пайтда Хатирчи районининг ўзида 16 комплекс қабул пункти ёпиб қўйилди. Пленум ушбу масалалар билан шуғулланувчи обкомнинг иккинчи секретари Ж. Жонибековдан топширилган иш участкасидаги аҳвол учун масъулиятни кескин оширишни талаб қилди.

Докладда ва музокараларда бошқа камчиликлар тўғрисида ҳам фикр юритилди. Уларнинг бош сабабчиларидан бири кадрлар сиёсатидаги хатоликлар эканлиги кўрсатилди. Аввало, кадрларни алмаштиришга берилиб кетилди. Кейинги бир ярим йилнинг ўзида шаҳар, район партия комитетларининг аппарати 50, обкомники 130 процентга янгиланди. Бундай услуб билан ишлаб бўлмайди.

— Яна бир сабаб шундаки, — деди А. Ефимов, — обком бюроси ва шахсан менинг ўзим ҳар доим ҳам бошланғич ташкилотларга, коммунистларга таяниб иш юрита олмадик. Эски усуллар билан янги вазифаларни ҳал қилиб бўлмайди.

Обкомнинг биринчи секретари бошланғич партия ташкилотларида қайта қуришнинг суст бораётганлигида, маҳаллий Советлар, касаба союз, комсомол ишидаги турғунлик ҳолатларида ўзининг ҳам айби борлигини очиқ тан олди. Бюро, унинг ҳар бир аъзоси фаолиятига объектив баҳо берди. Табиийки, музокараларда бу фикрлар янада ривожлантирилиши, тўлдирилиши зарур эди.

Афсуски, бир неча кишининг чиқишини ҳисобга олмаганда, нутқларнинг кўпчилиги ўз-ўзига ҳисоб бериш характерида бўлди. Навоий район партия комитетининг биринчи секретари М. Холиқовнинг ҳеч қандай далил-исботларсиз область «Дўстлик байроғи» газетасининг позицияси йўқлиги, айрим чиқишлари қайта қуриш ишига ёрдам бериш ўрнига қайтага зиён етказаётганлиги тўғрисидаги фикрлари ҳаммасидан ошиб тушди. Унинг нутқи асосан бир мақолага қаратилган эди. Ушбу мақолада газета Навоий район партия комитети биринчи секретарини коммунист тақдирига нотўғри муносабатда бўлганлиги учун принципиал танқид қилган эди. Шу фактнинг ўзи эскича усулда яъни мўътабар минбарлардан туриб танқид учун ўч олиш ҳамон учраётганлигини кўрсатади.

Ҳа, қайта қуриш жараёни қийинчиликларсиз, хато ва камчиликларсиз кечмайди. Эскича фикрлаш, ишлаш ҳамон ривожланишимизга ўзининг «ғовларини» қўяяпти. Айни пайтда шу нарса аниқки, эндиликда бу «ғовлар» кишиларнинг амалий ҳаракатида, қалбларида яшаб бошлаган ва тобора барқ уриб бораётган революцион жараённи тўхтатишга ожизлик қилади.

Навоий область партия комитети олдида мураккаб ва ғоят масъулиятли вазифалар турибди. Шундай катта ва масъул вазифани бажаришга ҳозирги бюро составининг қурби етадими? Обком аъзолари ўзларининг ишчи органига тўла ишонч билдирдилар. Демак, обком бюроси йўл қўйилган камчилик ва хатоларни тезда бартараф этиб, долзарб юмушларни ҳал қилишга, барча соҳалардаги фаолиятда тубдан бурилиш ясашга актив киришиши лозим.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг раиси В. А. Хайдуров нутқ сўзлади.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

23 декабрь куни СССР Ташқи ишлар министрлигининг матбуот марказида бўлиб ўтган совет ва чет эл журналистлари учун брифингда СССР Ташқи ишлар министрлиги ахборот бошқармасининг бошлиғи Г. И. Герасимов сўзга чиқиб, ҳозирги вақтда Афғонистонда бўлаётган воқеаларни тушунтириб берди. У Покистон чегарасига яқин жойдаги Хост шаҳри районида олиб борилаётган ҳарбий ҳаракатлар масаласига тўхталди. Аксилинқилобчилар бу шаҳарни босиб олиб, уни Афғонистондан ажратиб ташлашни ва шаҳарда ўз ҳукуматлари тузилганлигини эълон қилишни истар эдилар, деди у. Гардез-Хост йўлини дзадрон қабиласи эгаллаб олди. Ҳукумат масалани тинч йўл билан ҳал этишга уриниб кўрди, бироқ аксилинқилобчиларнинг бунда зарур қарорни топишни истамаётганлигига дуч келаверди. Дзадрон қабиласи Гардез-Хост йўлини очиб қўйиши лозимлиги ҳақида бир неча бор огоҳлантирилди. Ҳукумат маъмурлари Хост шаҳрига озиқ-овқат маҳсулотларини ҳаво йўли орқали юборишга мажбур бўлмоқдалар. Бироқ транспорт самолётлари ўққа тутилмоқда. Шу йилнинг баҳорида Хост районида Афғонистоннинг иккита транспорт самолёти уриб туширилди, 50 нафар аёллар, болалар, қариялар ҳалок бўлди.

Қабилалар ва чегаралар ишлари министри С. Лойиқ Гардезга келиб, музокара олиб борди. Шу йилнинг кузида ҳукумат Хост округидаги ғоят оғир иқтисодий аҳволни ҳисобга олиб, йўлни очиш юзасидан операция ўтказишга қарор қилди. Ҳукумат ўз қарорини ҳеч кимдан яширгани йўқ, аксинча, ҳаммага, шу жумладан дзадронларга ҳам маълум қилди. Бундай қарор ноиложликдан қабул қилинган эди. Чунки бутун бир округ манфаатлари, уни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш тўғрисида гап борарди. Ҳозирги вақтда Хост шаҳрига юбориш учун мўлжалланган 8 минг тоннага яқин озиқ-овқат маҳсулотлари Гардезда турибди.

Олий жирға иши бошланганлиги муносабати билан ҳарбий ҳаракатлар 28 ноябрь куни тўхтатиб қўйилди. Олий жирғада Нажибулло Гардез-Хост йўлидаги аҳвол ҳамда дзадрон қабиласининг тутаётган позицияси тўғрисидаги масалани қўйди. Қабиланинг ўйлаб кўриши учун 20 кун вақт беришга қарор қилинди. Қабила вакиллари 20 декабрь куни масалани тинч йўл билан ҳал қилишни истаймиз, лекин аксилинқилобчилар бундай қилишимизга йўл қўймаяптилар, деб хабар қилдилар. Йўлни айни мана шу аксилинқилобчи каллакесарлар тўсиб қўйишган. Ана шундай вазиятда олий жирға қарорига мувофиқ 21 декабрь куни ҳарбий ҳаракатлар яна бошлаб юборилди. Ҳозирги вақтда аксилинқилобчилар катта талафот кўрмоқдалар. Қурол-яроғ ва ўқ-дориларнинг каттагина туркуми ўлжа олинди.

СССР Радио саноати министрлиги бош бошқармасининг бошлиғи В. В. Максимов Гомель ва Москва районларида, Америка терминологияси билан айтганда, «Пон-шоп» радиолокация автофургонлари ҳамда «Флэт твин» радиолокация станцияларининг айрим қисмларидан халқ хўжалигида фойдаланилаётгани ҳақида совет ва чет эл журналистларига сўзлаб берди, АҚШ вакиллари 20 декабрдан 22 декабрга қадар уларни ўз кўзлари билан кўриш имкониятига эга бўлдилар.

Намойиш этиш жараёнида, деб таъкидлади у, Америка экспертларига техникавий жиҳатлар батафсил тушунтириб берилди. Айрим элементларни ва антенна — буриш қурилмаларинигина эмас, шу билан бирга ҳеч нарсани яширмаслигимизга мутлақо шубҳа бўлмаслиги учун атрофдаги районларни ҳам суратга олишга руҳсат этилди. Америка делегацияси, фотосуратлардан ташқари, техникага оид мунозаранинг тўла текстини диктофонга ёзиб олиш имкониятига ҳам эга бўлди. Бизнингча, бу нарса Америка экспертларига бизнинг изоҳларимизни тафсилотлари билан баҳолаб, конгрессга холис доклад тақдим этишга имкон беради. Делегация раҳбарининг учрашув сўнгги кунида берган баёнотидан бизнинг кўрсатувимиз натижаларидан ва берган техникавий изоҳларимиздан у тўла мамнун эканлигини англадик.

(ТАСС).

ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАР РИВОЖЛАНМОҚДА

КОБУЛ, 25 декабрь. (ТАСС). **Афғонистон сўнгги йилларда кўп жиҳатдан Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик туфайли иқтисодий муваффақиятларга эришди. Мамлакатдаги бутун саноат маҳсулотининг 60 процентдан кўпроқ қисми СССР ёрдами билан қурилган корхоналарда ишлаб чиқарилмоқда. Электр энергия ҳосил қилишнинг кўпайганлиги, оғир ва кончилик саноатининг ривожланганлиги, тўқимачилик фабрикаларининг реконструкция қилинганлиги — буларнинг ҳаммаси икки томонлама алоқаларни кенгайтириш самараларидир.**

Тугаб бораётган йил ҳамкорликнинг янги формалари ривожланаётганлигидан далолат беради: Афғонистон аҳолисининг энг муҳтож табақаларига кундалик зарур моллар билан кўмаклашилмоқда, шахсий корхоналарга совет кредитлари берилмоқда ва, ниҳоят, Афғонистон вилоятлари СССР республикалари ва областлари билан бевосита алоқалар ўрнатди.

Бундай алоқаларни Афғонистоннинг шимолий вилоятлари билан Совет Иттифоқи Ўрта Осиё республикалари бошлаб берди. 1987 йилнинг ёзида мамлакатдаги 29 вилоятнинг вакиллари, Қозоғистон, Озарбайжон, Арманистон, Грузия ва Молдавияда, РСФСР, Украина ва Белоруссиянинг айрим областларида бўлдилар. Ана шу сафарлар чоғида эришилган аҳдномаларда фақат савдо эмас, шу билан бирга саноат объектларини қуриш ва реконструкциялашда, алоқа, транспорт, медицинани ривожлантиришда СССР республикалари ва областларининг бевосита иштирок этиши ҳам кўзда тутилган.

Мана, Афғонистоннинг шарқий вилоятларидан бири билан Озарбайжон ўртасидаги амалий муносабатлардан бир мисол. 1987—1988 йиллар давомида саноат маҳсулотлари етказиб бериш, 200 ўринли мактаб ва мебель фабрикасини қуриш ҳамда уларни жиҳозлашда ёрдам кўрсатиш, Озарбайжонда ишлаб чиқарилган моллар сотиладиган «Дўстлик» магазини очиш кўзда тутилган.

Яна бир неча мисол: Балх вилоятидаги энергетика системасини ривожлантириш учун Ўзбекистондан машина-ускуналар етиб келди, Туркманистоннинг Чоржўй областидан истеъмол моллари ортган карвон Фарёбга йўл олди, Самарқанддан Бағлон вилоятига қишлоқ хўжалик техникаси келтирилди. Совет пойтахти Кобул шаҳар хўжалигига амалий ёрдам бермоқда.

Афғонларнинг фикрича, бевосита алоқалар узоқ вақтгача республикани социал-иқтисодий ривожлантиришнинг, иккала мамлакат халқлари дўстлигини мустаҳкамлашнинг муҳим омили бўлиб қолади.

Олег КУЗЬМИН.
(ТАСС).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми олдидан

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШДА ҚАЙТА ҚУРИШ

Ҳаётимизни қайта қуришнинг энг асосий мақсадларидан бири бўлмиш иқтисодий ва социал тараққиётни жадаллаштириш кўп жиҳатдан капитал қурилишдаги ишлар аҳволига боғлиқдир. Капитал қурилиш самарадорлигини ошириш, планлаштириш ва маблағ билан таъминлашни такомиллаштириш, инвестиция жараёнида қатнашувчи томонларнинг ўзаро муносабатларини, қурилиш тармоғида бошқариш структураси ва хўжалик механизмини мукаммаллаштириш тўғрисида КПСС XXVII съездидан сўнг КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети бир қатор қарорлар қабул қилдилар. Партиянинг ана шу йўл-йўриқларини ҳаётга татбиқ этиш Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, унинг Бюроси ва Секретариатининг съезддан кейинги даврдаги фаолиятида муҳим йўналиш бўлиб қолди.

Капитал қурилишни бошқариш практикасида жуда кўп йиллар мобайнида қарор топган муҳитни қайта қуришга асосий эътибор берилди. Бу даврда республикада план интизомининг қўпол равишда бузилишига йўл қўйилди. Волюнтаризм, буйруқбозлик-мажбурлаш методлари, қўшиб ёзишлар ва кўзбўямачилик авж олди. Меҳнат унумдорлигини ва иш ҳақини ўстириш суръатлари ўртасидаги номутаносиблик, битмаётган қурилиш миқдори ўсди.

Уй-жойлар ва ётоқхоналар ниқоби остида маъмурий бинолар ва бошқа «обрў келтирувчи» объектлар катта кўламда ва ҳашаматли қилиб бунёд этилди. Биргина 1984 йилнинг ўзида плансиз 940 та объект аниқланди. Уларнинг қурилиши учун 83 миллион сўм сарфланди.

Маҳаллий партия комитетлари вужудга келган аҳволга чуқурроқ кириб бормадилар. Улар тутган позиция муаммоларнинг кўпайиб кетишига олиб келди. Шу сабабли капитал қурилишга партиявий раҳбарликни такомиллаштириш мана шу салбий практикани таг-туги билан тугатишнинг, қурилиш тармоғида маънавий-психологик муҳитни ҳамда унинг иқтисодий аҳволини соғломлаштиришнинг, инвестиция сиёсати самарадорлигини оширишнинг сўзсиз шарти бўлиб қолди.

1986—1987 йилларда кўрилган чора-тадбирлар натижасида асосий фондларни, уй-жойлар, маданий-маиший ва социал аҳамиятга молик объектларни ишга тушириш суръатларини ўстиришда муайян тенденциялар кўзга ташланди.

Ушбу беш йилликнинг икки йили мобайнида республикада янги Ангрен ГРЭСида, Бекобод металлургия заводида, Чирчиқдаги «Электрохимпром» бирлашмасида, Олмалиқ ва Самарқанд химия заводларида янги қувватлар фойдаланишга топширилди. Бир қатор муҳим машинасозлик объектлари, Ҳисорак сув омбори ишга туширилди. Туямўйин гидроузели комплекси, «Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш комплекси, Тошкент метрополитенининг навбатдаги участкаси ва кўплаб бошқа иншоотлар доимий фойдаланиш учун топширилди.

Мана шу даврда биргина давлат капитал маблағлари ҳамда уй-жой-қурилиш кооперацияси маблағлари ҳисобига 110 мингдан зиёд квартира битказилди. Бу, аввалги икки йилликдагига қараганда 12 мингта кўп, демакдир. 8770 ўринли касалхона, бир йўла 18 минг беморга хизмат кўрсатадиган поликлиника, 80 минг нафар кичкинтой тарбияланадиган мактабгача болалар муассасалари, 360 минг ўқувчи ўрнига эга мактаблар, 18,3 минг ўринли ҳунар-техника билим юртлари бунёд этилди.

Инвестиция сиёсатида ҳам ижобий силжишлар кўзга ташланмоқда. Агар 1985 йилда мавжуд корхоналарни реконструкция қилишга ишлаб чиқариш қурилишига ажратиладиган капитал маблағлар умумий ҳажмининг 33 проценти сарфланган бўлса, бу йил бу кўрсаткич 38 процентни ташкил қилади.

Қурилишда меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатининг иш ҳақини ўстириш суръатларидан сурункали орқада қолишига барҳам берилди.

Шундай бўлсада, биз: «Капитал қурилишда аввалгидек тиғиз вазият сақланиб қолмоқда» деган анъанавий сўзларни эшитмоқдамиз ва ўзимиз ҳам шуни қайд қилмоқдамиз. Дарҳақиқат, давлат планларининг бажарилмаслиги, объектларни белгиланган муддатларда ишга тушириш барбод бўлаётганлиги, қурилишларнинг ҳаддан ташқари чўзиб юборилаётганлиги ва қурилиш-монтаж ишлари сифатининг ёмонлиги, қурилиш тармоғининг рентабеллиги пастлиги сурункали давом этмоқда. Капитал қурилишдаги аҳволни ўнглаб олиш учун илгари чора-тадбирлар қурилмаган, деб айтиб бўлмайди. Бундай тадбирлар кўплаб бўлган ва аксарият ҳолларда кескин бўлган. Лекин «касаллик» тобора зўрайиб, сурункали ҳолга айланган. Хўш, ўзи гап нимада экан? Бу саволга жавоб бериш осон эмас. Чунки капитал қурилиш жараёнининг ўзи мураккабдир. Ахир капитал қурилиш фақат қурилиш ва монтаж ташкилотларининггина иши эмас. Шунга қарамай биз кўпинча бутун қолоқлик сабабларини улардан қидиришга уринамиз. Капитал қурилиш — халқ хўжалиги барча тармоқларидаги ишлаб чиқариш фаолияти турларидан биридир. Мана шу мураккаб жараёнда план ва молия органлари, буюртмачи ҳамда ускуналарни тайёрлаб берувчи корхоналар, лойиҳалаш, таъминотчи, транспорт ташкилотлари ва шубҳасиз бинокорлар иштирок этишади. Уларнинг ҳаммаси капитал қурилишга ўз ҳиссаларини қўшадилар ва унинг самарадорлиги учун жавоб беришлари лозим. Республика Компартияси Марказий Комитети капитал қурилишга партиявий раҳбарликни такомиллаштириш бўйича ўз ишини мана шундан келиб чиқиб олиб бормоқда.

Қорақалпоғистон область партия комитети иши мисолида капитал қурилишга партиявий раҳбарликнинг қарор топган практикаси батафсил таҳлил этилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси бу ишни яхшилашнинг асосий йўналишларини белгилаб берди.

Инвестиция сиёсатини шакллантиришда партия комитетларининг ролини кучайтириш зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди. Худди ана шу сиёсатда умумдавлат манфаатлари, айрим регионлар ва умуман республикани иқтисодий ва социал ривожлантиришни жадаллаштириш тўла-тўкис ўз аксини топиши лозим. Капитал қурилиш планларини ишлаб чиқиш муддатлари ва сифати устидан партиявий назоратни кучайтириш зарур. Вужудга келган аҳволни ўзгартириш учун бу энг муҳим шартдир. Агар план бўлмаса ёки у йил давомида ой сайин ўзгариб турса, у ҳолда пудратчи қандай қилиб планни бажариш мумкин? Бу ғалати аҳвол, тўғри эмасми? Лекин у яқин-яқин вақтларгача оддий воқеа ҳисобланар, планлар қурувчиларга йилнинг ўрталарида, баъзан эса йилнинг охирида бориб етарди. Шу боис Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети мана шу соҳада тартиб ўрнатиш, маҳаллий партия ва совет органлари масъулиятини ошириш учун кескин чора-тадбирлар кўрди. Бу нарса ўзининг дастлабки ижобий самараларини бермоқда. 1988 йил учун капитал қурилиш планларини тузишга ўтган йилиёқ киришилган эди. Ҳозир илгаригидек планлаштириш юқорида эмас, балки меҳнат коллективларида бўлмоқда. Бунда қурилиш программасидаги буюртмачиларнинг талаб ва эҳтиёжларини ҳамда пудратчи ташкилотларнинг имкониятларини ҳисобга олиняпти. Шу негизда областлар, автоном республика ва умуман Ўзбекистонда капитал қурилишнинг территориал планларини тузиб чиқилди. Республика плани Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси, республика Министрлар Совети томонидан кўриб чиқилди ва биринчи марта белгиланган муддатларда СССР Госпланига билан келишиб олиш учун тақдим этилди. Ноябрь ойида эса у Ўзбекистон ССР Олий Советида тасдиқланди.

Шундай қилиб капитал қурилишда тартиб ўрнатиш учун яхши замин яратилди. Аммо уни ҳар йили ва ҳар куни мустаҳкамлаш, ривожлантириб бориш зарур. Чунки планларни шакллантириш жараёнида ўзлари йўл қўйган хато ва нуқсонларни яшириш учун мутаносиб тузилган планларга у ёки бу объектни зўрлик билан киритишга уринувчи раҳбарлар ҳали ҳам топилиб турадилар. Партия комитетлари эскича фикрлайдиган ва ёндашадиган бундай кишиларнинг ҳатти-ҳаракатига тўсиқ қўйишлари зарур.

Лекин план мураккаб жараённинг муҳим босқичларидан бири бўлса ҳам, масаланинг бир томони холос. Уни амалга ошириш учун катта ташкилотчилик ишларини олиб бориш, кейинги босқичлар вазифаларини ўз вақтида адо этиш лозим. Бироқ кўпгина партия комитетларида, хўжалик раҳбарларида қатъиятлилик ва изчиллик етишмаяпти. Ҳали ҳам аввалги ёндашувлар ва пайсалга солиш тенденциялари учраб турибди. Чунончи, октябрь—ноябрь ойларидаёқ пудрат шартномаларини тузиш ва маблағ билан таъминлашни бошлаш ўрнига бу ишлар биринчи декабрга келиб атиги 78 ва 17 процент бажарилди холос.

Республика агросаноат комплекси корхоналари ва ташкилотлари билан, Иттифоқ қарамоғидаги буюртмачилар билан пудрат шартномалари тузиш ниҳоятда қониқарсиз бормоқда. Демак, инвестиция жараёнида қатнашаётган барча томонлар республикани иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг белгиланган планлари, капитал қурилиш плани бажарилиши тақдири учун масъулият ҳиссини чуқур сезмаяптилар.

Буларнинг ҳаммаси жиддий оқибатларга олиб келиши мумкин. Маблағ билан таъминлашнинг янги қоидаларига кўра белгиланган муддатларда молиявий таъминотни йўлга қўйишни таъминлай олмаган ташкилотлар планлаштирилаётган йилда қурилиш олиб бориш ҳуқуқидан маҳрум қилинади. Мана шу мақсадлар учун олинган маблағ эса давлат бюджети ҳисобига ўтказилади. Демак, тегишли молия банкларига зудлик билан зарур ҳужжатларни тақдим этиш ва молиявий таъминотни йўлга қўйиш ёки иқтисодий ва социал тараққиёт планининг барбод этилгани ҳақида ўз меҳнат коллективи олдида жавоб бериши керак деган масала турибди. Бошқа йўл йўқ.

Хўжалик юритишнинг янги шаклларига шартнома кампаниясига бўладиган янгича ёндашувлар мос келиши лозим. У моддий ресурслар улгуржи савдосига ўтади. Бу жараён буюртмачилар пудрат ташкилотларига ўз буюртмалари ва лойиҳа-смета ҳужжатларини йилнинг истаган вақтида тақдим этишлари ҳамда биргаликда қурилиш муддатларининг бошланишини ва якунланишини белгилаб олишлари, бунда улар қурилиш давомийлигининг белгиланган нормативларига асосланишлари учун узлуксиз жараёнга айланмоғи даркор. Ҳозирча эса навбатдаги барбод берилган ишни оқлаш учун биз кўпинча қурилиш-монтаж ташкилотларининг қувватлари етишмаяпти, деган сўзларни тез-тез эшитиб турибмиз. Аслида шундаймикан? Энг асосий сабаб шундаки, буюртмачилар ускуналар таъминотидаги рўй бериши мумкин бўлган узилишларнинг олдини олишга ҳаракат қилиб, объектларни йилнинг охирида фойдаланишга топширишга ҳаракат қиладилар. Бунда улар ўз хатти-ҳаракатларини қурилишнинг норматив муддатларига тўнкайдилар. Ахир бу муддатлар албатта 1 январда бошланиб 31 декабрда тугаши керакми? Масалан, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг 1987 йил пудрат ишлари планида халқ хўжалик планидаги 33 та ишга тушириладиган объект бор. Улардан 21 таси қурувчилар хоҳиш-иродасига зид ўлароқ тўртинчи кварталда фойдаланишга топширилиши кўзда тутилган. Худди шу сабабли йил охирида монтажлаш ва пардозлаш ишларини бажаришда зўриқиш пайдо бўлди. Министрликнинг пудрат ташкилотлари қувватлари етмайди деган сохта тасаввур пайдо бўлмоқда. Бундай аҳвол республика қурилиш комплексидаги барча министрликлар ва идоралар учун хосдир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлимлари бу соҳада тартиб ўрнатишга доимий эътибор бермоқдалар. Мана шу масала юзасидан марказда ва областларда семинарлар ва кенгашлар ўтказилди. Уларда капитал қурилишнинг барча қатнашчилари қатнашди. Натижада яхшилик сари силжишлар сезилмоқда. Аммо улар ҳали буткул етарли эмас.

Ускуналарни ўз вақтида етказиб бермаслик оқибатида ишлаб чиқариш қувватларини планда белгиланган муддатларда ишга туширмаслик — қурилиш-монтаж ташкилотлари учун одат бўлиб қолди. Масалан, 1986 йилда 74 та саноат объектидан 73 таси ўз вақтида фойдаланишга топширилмади. Республика Компартияси Марказий Комитети уларни ишга тушириш барбод этилганлиги сабабларини кўриб чиқди. Буюртмачиларнинг ўзлари шунда технология ускуналари йўқлиги ёки ўз вақтида етказиб берилмаганлигини тан олдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси бу ўпирилишларга олиб келган айбдорларга принципиал баҳо берди. Аммо бундан ҳамма ҳам тегишли хулосалар чиқариб олмади. Чунончи, 1986 йилда азот кислотаси цехи қурилиши учун ускуналарни етказиб бермаганлиги учун Чирчиқ электр химия заводининг собиқ директори қаттиқ партиявий жавобгарликка тортилди. Хўш, шундан кейин нима бўлди? Бугунги кунда ҳам ускуналарнинг бир қисми йўқ. Муҳим ишлаб чиқариш қуввати учун сарфланган жуда катта маблағлар ва кучлар самара бермаяпти.

Республикамиз халқ хўжалиги тўла хўжалик ҳисобига ўтмоқда. Бундай шароитларда юқорида айтилган практика оғир оқибатларга, иқтисодий ва социал ривожланиш суръатларининг секинлашишига олиб келиши мумкин. Шу боис партия органлари ва хўжалик раҳбарлари олдида кўп йиллар мобайнида тўпланиб қолган зарарли одатлар ва анъаналарни таг-туги билан тугатиш, хўжалик юритишнинг иқтисодий усулларини эгаллаш ҳамда ижрочилик интизомини мустаҳкамлаш вазифалари турибди.

Кейинги йилларда республика қурилиш-монтаж ташкилотлари қувватларини кучайтириш учун анчагина ишлар қилинди. Хусусан, ўн биринчи беш йилликда қурувчиларнинг фондлар билан таъминланиши 19 процент ўсган эди. Ўн иккинчи беш йилликда эса унинг 21 процент кўпайиши режалаштирилган.

Келажак истиқболга белгиланган планларимиз республика қурилиш комплексини анчагина кучайтиришни талаб қилади. Ўтган йили пудрат ташкилотлари қувватларини оширишнинг комплекс программаси ишлаб чиқилди. У Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи кенгашда кўриб чиқилди, республика Министрлар Совети томонидан тасдиқланди. Бу программа асосида иш бошлаб юборилган. Бу яхши ҳужжат бўлиб, у ишимизга аниқ мақсадни кўзлаб ёндашишга омил бағишлайди. Бироқ дастлабки қадамлардаёқ жиддий нуқсонларга йўл қўйилганлиги маълум бўлди. Мисол учун ўтган йили ўз базаларини ривожлантириш учун ажратилган маблағларни Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги 94 процент, «Главташкентстрой» 73 процент, республика Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети 92 процент ўзлаштирди. Бу йилги ишлар ҳам унчалик яхши эмас. Шундай қилиб партия органлари томонидан пудратчи ташкилотлар қувватларини ривожлантириш соҳасида қурувчиларга нисбатан талабчанлик йўқлиги учун вужудга келган анъаналар ҳозир ҳам яшаб келмоқда ва уни тубдан ўзгартириш зарур. Республика қурилиш комплексини ривожлантириш, унинг қувватларини ошириш биринчи даражали аҳамиятга молик вазифадир. Бу масала барча партия, совет хўжалик органлари ва меҳнат коллективларининг диққат-марказида туриши керак. Айни пайтда биз ҳозир нимагаки эга бўлсак, уларнинг ҳаммасидан янада самаралироқ фойдаланиш ҳам муҳимдир. Мана, бир йилдан ошдики, қурилиш комплексини бошқаришнинг янги структураси ишлаб чиқилмоқда? Гап шундаки, ҳозирги мавжуд қурилиш ташкилотларининг идоравий тарқоқлиги оқибатида биз йиғма-темир бетон ишлаб чиқариш бўйича зарур даражада қувватларга эга бўлсак-да, шундай маҳсулот ҳамма вақт етишмай келмоқда. Чунки битта идорада керамзит ишлаб чиқарувчи қувватлар бекор турса, бошқасида шу керамзитлар етишмаслиги учун қувватлар бекор турибди. Айни пайтда механизация воситаларини ишлаб чиқарувчи имкониятлардан фойдаланилмаяпти. Ёғочсозлик корхоналари бекор турибди. Техникадан маневр қилиш йўлга қўйилмаган. Қурилиш трестининг ўртача қуввати қурилиш-монтаж ишларининг 19 миллион сўмлигини ташкил этади. Қурилиш бошқармаси, қурилиш-монтаж бошқармаси ва кўчма механизациялашган колонналарнинг ўртача қувватлари эса бор-йўғи 2,3 миллион сўмликни ташкил этади. Ҳатто битта аҳоли пунктида жойлашган кам қувватли бир турдаги ташкилотларни ҳам иш манфаатлари йўлида бирлаштиришнинг илажи йўқ.

Чунки улар турли маҳкамаларга бўйсунади.

Республика қурилиш тармоғини бошқаришнинг ягона органи сифатида қурилиш давлат комитетини, областларда эса трестларни ихтисослаштирилган ҳолда сақлаб қолиш йўли билан территориал қурилиш бирлашмаларини ташкил этиш мақсадга мувофиқлиги шундоққина кўриниб турибди. Бу нарса, дарвоқе, халқ депутатлари область Советларининг ўз тасарруфларидаги территорияларда капитал қурилишни бошқариш соҳасидаги ҳуқуқларини анча реаллаштирган бўлур эди. Аммо янги структурани ишлаб чиқиш ўрнига, эски системаларни сақлаб қолиш учун кураш авж олмоқда. Айрим раҳбарлар бошқаришнинг ҳозир ҳам сақланиб келинаётган, ишга катта зарар келтираётган буйруқ бериш ва мажбурлаш усулларидан сира воз кечгилари келмаяпти. Масалан, йилига бир миллиард сўмликдан кўпроқ ҳажмда қурилиш-монтаж ишларини бажараётган қудратли «Узагропромстрой» ташкилоти тузилганлиги оқилона қадам бўлди. Лекин тажриба унинг республика Давлат агросаноат комитети системасига киритилганлиги хато бўлганлигини кўрсатмоқда. Фикримни тасдиқлаш учун иккита мисол келтираман. 1987 йил учун «Узагропромстрой» планига республика Давлат агросаноат комитети якка тартибда қурувчилар ва кооперативлар учун қарийб 140 минг квадрат метр саҳнли уй-жойни фойдаланишга топширишни киритган эди. Аммо улар лойиҳа-смета ҳужжатлари йўқлигини, кооперативлар ташкил этилмаганлигини, якка тартибда уй-жой қурувчилардан маблағлар йиғилмаганлигини яхши билар эдилар. Оқибатда республикамиз бу йилги якунларда жуда кўплаб миқдорда уй-жой ололмай қолади.

Ёки бошқа бир муаммони кўрайлик. «Узагропромстрой» агросаноат комитети раҳбарларининг қистовида шундай объектлар қурмоқдаки, улар учун колхозлар ва совхозлар пул тўлаш қудратига эга эмаслар. Шунинг натижасида ана шу буюртмачиларнинг «Агропромстрой»дан қарзлари шу йил 1 декабрга келиб 330 миллион сўмдан ошиб кетди. Бунинг оқибатида қурувчиларнинг молиявий аҳволи оғирлашди, 44 та қурилиш-монтаж трестидан 12 таси зарар келтирмоқда. Ҳар бир колхоз ва совхоз саноат корхонаси каби ўзидаги асосий фондларни сақлаб туриш, хўжалик усулида кичикроқ объектларни қуриш ва ремонт қилиш учун қурилиш бўлинмасига эга бўлиши керак. Лекин пудрат ташкилотларини ўзларининг бўлинмалари билан чалкаштиришга йўл қўйиб бўлмайди. Акс ҳолда ҳамма иш барбод бўлиши турган гап.

Қурилиш комплексини бошқаришнинг янги структураси лойиҳаси ўтган йилиёқ Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи кенгашда батафсил кўриб чиқилган эди. Жойларда бу лойиҳа кенг қўллаб-қувватланмоқда. Бошланган ишнинг муваффақиятли чиқишига барча асослар бор.

Кейинги йилларда иш самарадорлигини анчагина оширишга олиб келувчи қурилиш ишларини ташкил этишнинг янги шакллари жорий қилинди. Бу энг аввало коллектив пудратдир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси мазкур усулга ниҳоятда катта аҳамият бериб, қурилиш ташкилотларида коллектив пудратни жорий этиш борасида партия ва хўжалик органларининг вазифаларини белгилаб берди. Республика семинари ўтказилиб, унда ана шу ҳаракат ташаббускори, москвалик таниқли бинокор Н. И. Травкин ўзбекистонлик ҳамкасблари билан ўз тажрибасини ўртоқлашди. Жойлардаги партия комитетлари республика Госстройи ва министрликлари мутахассислари иштирокида ўқув ташкил этдилар. Ҳозир коллектив пудрат кучга кириб ижобий самаралар бермоқда, деб дадил айтиш мумкин. Масалан, шу йил апрель ойида тўла составда меҳнатни ташкил этишнинг янги шаклига ўтган «Алмаликсвинецстрой» трести техникадан фойдаланиш самарадорлигини анча юксалтирди, меҳнат унумдорлигини 13 процент оширди. Планга қўшимча фойда кўрди, ўртача ойлик иш ҳақи 10 процент кўпайди.

«Главташкентстрой»га қарашли ҳажмли-блокли уй-созлик комбинати, «Ташметрострой», «Средазтрансстрой», «Узбекгидроэнергострой» трестлари ва бошқа кўплаб ташкилотлар коллективларида ҳам ана шундай самарага эришилмоқда. Бу коллективларнинг партия ташкилотлари янги усулни қўлланишнинг фаол кучи бўлиб қолди. Аммо булар дастлабки одимлар, холос. Коллектив пудрат «Узагропромстрой»да жуда секинлик билан жорий этиляпти. Бу ерда пудрат ташкилотларининг атиги 29 проценти, «Главсредазирсовхозстрой»да эса 25 проценти, республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигида бўлса атиги 18 процентигина янги усулда ишламоқда. Қаердаки расмиятчилик учунгина меҳнатни ташкил этишнинг янги шаклига ўтилган бўлса, у ерда кўнгилдагидек натижа чиқмаяпти. Демак, партия комитетлари ва хўжалик раҳбарлари энг яхшиларнинг тажрибаси омма мулкига айланиши учун куч-ғайратларини икки баравар кўпайтириши лозим. Гап бу ерда янгиликни уёқ-буёққа қарамасдан шошқолоқлик билан жорий этиш тўғрисида бораётгани йўқ. Лекин шуни ҳам унутмаслик кераккки, вақтни қўлдан бой бериб бўлмайди.

Республика қурилиш-монтаж ташкилотлари хўжалик фаолиятида қатъий ўзгаришлар остонасида турибди. Улар 1988-1989 йилларда тўла хўжалик ҳисобига ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлашга ўтишлари керак. Бу оддий иш эмас. Бироқ ишни дадиллик билан бошлаш ва тажриба тўплаш, ўрганиш ва меҳнат коллективларини ўргатиш даркор. Чунки қурилишда янги хўжалик механизмини жорий этиш муаммолари ишчидан тортиб министргача — ҳамма-ҳамманинг иши бўлиб қолиши лозим. Илгариги йиллардаги хўжалик ислоҳотлари уларнинг моҳияти ҳаммага ва ҳар бир киши онгига етиб бормаганлиги сабабли муваффақиятсизликка учраганлигини унутмаслик керак. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими шу йилнинг бошларидаёқ «Ўзбекшахтострой» трести негизида семинар ўтказди. Унда қурилиш комплекси ташкилотлари партия комитетларининг секретарлари қатнашди. Бу трестда хўжалик ҳисобига ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлашга ўтишга тайёргарлик ишлари бир мунча оқилона олиб борилаяпти. Юқоридаги муаммолар республика Қурилиш министрлигида қурилиш профилидаги барча министрликлар ва идоралар раҳбар ходимлари иштирокида ҳам муҳокама этилди.

Энди бу ишлар меҳнат коллективларида авж олдириб юборилиши лозим. Қурилиш комплекси ташкилотларининг бир қисми 1988 йил 1 январдан бошлаб янги шароитларда иш бошлайди. Тўғри, уларга қийин бўлади. Аммо уларнинг тажрибаси ҳозирча бу ишга тайёр бўлмаган, ўз хонадонларида тартиб ўрнатиш учун, иқтисодий аҳволларини яхшилаб олишлари учун вақт берилган ташкилотлар учун кўргазмали восита бўлади. Партия ташкилотлари мана шу масъулиятли ишга бошқош бўлишлари, бунда улар кадрларни тайёрлашга, уларни ўқитишга алоҳида эътибор беришлари зарур.

Зудлик билан ҳал этилиши лозим бўлган навбатдаги муаммо — қурилишни моддий ресурслар билан таъминлашда тартиб ўрнатишдир. Бу ўринда бир неча йўналишлар бўлиб уларнинг ҳар бирида жиддий иш олиб бориш талаб этилади.

Биринчидан, республика Госстройи реал аҳволга мос келувчи материаллар сарфи нормативларини ишлаб чиқишни ташкил этишни ҳамда Госпланни бизнинг талаб-эҳтиёжларимизни ўз вақтида сифатли қондириш учун ана шу ҳужжатлар билан таъминлаши керак.

Госстрой тежамли ишланмаларни жорий этиш ҳамда давр талабига мос лойиҳаларни яратиш, қурилиш ишлаб чиқаришида самарали технологиялар ва материалларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш бўйича олиб бориладиган ишларга бошчилик қилиши керак.

Иккинчидан, Госснаб ўз ишини шундай қайта қуриши керакки, у буюртма берилган материаллар ва буюмларни ўз вақтида ва тўла ҳажмда етказиб берсин, моддий ресурсларнинг улгуржи савдосига фаоллик билан ўтсин.

Бу йўналишларда ҳам муайян қадамлар қўйилган. Лекин қурилиш материалларини тежаш энг муҳим вазифалардан эканлигини эсдан чиқармайлик. Умумдавлат кўламида вазифа шундай қўйилганки, қурилиш-монтаж ишлари ҳажмларини ўстириш асосан моддий ресурсларни иқтисод қилиш ҳисобига таъминланиши лозим. Кейинги вақтларда Ўзбекистон бинокорлари мана шу масала билан ҳам шуғулланмоқдалар. Бетон қоришмасини алоҳида-алоҳида тайёрлайдиган технология жорий этилмоқда. Янги йил арафасида ўзимизда тайёрланадиган суперпластификаторларнинг дастлабки килограммлари ҳосил қилинди. Қурилишда кулдан фойдаланишни жорий этиш ўзлаштирилди. Гипсдан самарали буюмлар ишлаб чиқариш кўпайтирилмоқда. Материалдан фойдаланишда ҳақ тўлашнинг чек усулини қўлланиш бошлаб юборилди. Лекин булар катта ишларнинг бошланишигина холос. Бу ишлар тўла хўжалик ҳисобига ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлашга ўтиш муносабати билан янги мазмун билан бойитилиши керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташаббуси билан республикада қурилиш материаллари ишлаб чиқаришнинг икки мингинчи йилгача бўлган комплекс тармоқ программаси ишлаб чиқилган. Унда барча турдаги материалларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш кўзда тутилган. Айниқса саноат чиқиндилари ва бошқа маҳаллий хом ашёдан фойдаланишга алоҳида эътибор берилган. Капитал қурилиш соҳасидаги планларимизнинг реаллигини белгиловчи бу программани амалга ошириш, энг аввало, маҳаллий партия ва совет органларининг собитқадамлик билан иш олиб боришларига, республикада ва унинг ташқарисида тўпланган тажрибаларни фаол жорий этишга боғлиқдир.

Уй-жой муаммосини ҳал этиш, социал соҳани ривожлантириш бизнинг ишимизда алоҳида ўрин тутади. Маълумки, Ўзбекистон ССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган сессияси ана шу муаммони ҳал этишнинг 2000 йилгача бўлган комплекс программасини муҳокама қилди ва тасдиқлади. Республика матбуотида бу масала юзасидан батафсил чиқишлар бўлди. Шу муносабат билан қуйидагиларни қўшимча қилмоқчиман. Уй-жой программаси тасдиқланишидан олдин жуда катта ишлар бажарилди. Унда олимлар ва мутахассислар, партия ва совет активлари иштирок этишди. Чуқур илмий таҳлил, иқтисодий ва инженерлик ҳисоб-китоблари қилинди. Областларда партия-хўжалик активларининг йиғилишлари ҳамда семинарлари ўтказилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросида Тошкент авиасозларининг ташаббуси маъқулланди ва Оҳангарон район партия комитетининг уй-жой муаммосини ҳал этиш борасидаги иши кескин танқид қилинди. Тошкент шаҳрини ривожлантиришнинг истиқболи кўриб чиқилди. Уй-жой программаси республика Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи кенгашда танқидий нуқтаи назардан муҳокама қилинди.

Шу тариқа биз мақсадларимизни ва унга эришиш йўлларини белгилаб олдик, ҳисоб-китобларга ва тўпланган тажрибага суяндик. Эндиликда барча партия комитетлари ва совет органлари, меҳнат коллективлари ва республиканинг ҳар бир меҳнаткаши зўр матонат билан, қатъиятлилик кўрсатиб собитқадам иш олиб бориши керак.

Бинокорлар зиммасига алоҳида масъулият тушади. Улар қисқа муддатларда уйсозлик комбинатлари қувватларини лойиҳадаги даражага етказишлари, монолит қурилишни ва уй-жойни тиклашнинг бошқа илғор усулларини кенгайтиришлари зарур.

Якка тартибда уй-жой қурилишини ривожлантиришга ғов бўлаётган барча тўсиқларни улоқтириб ташлаш керак. Фарғона ва Хоразм областлари, аҳоли зич жойлашган бир қатор бошқа районларнинг тажрибаси ер ажратиш муаммосини тўла-тўкис ҳал этиш мумкинлигини кўрсатмоқда. Айни пайтда партия ва совет органлари уй-жой қурилиши билан етарли даражада шуғулланмаётган жойларда уй-жойларни фойдаланишга топширишни кўпайтиш ўрнига ҳатто камайиб бормоқда. Масалан, Жиззах областида шундай бўлмоқда.

Биз ўз олдимизга ниҳоятда мураккаб вазифани қўйдик. Уни ҳал этиш ихтиёримизда мавжуд бўлган барча кучлар ва маблағларни сафарбар этишни талаб қилади. Уни ҳал этиш республикада партия ташкилоти учун энг муҳим ишлардан биридир.

Капитал қурилишдаги, бошқа исталган ишлардаги каби ютуқларимиз ва мағлубиятларимиз энг аввало ходимларнинг ишчанлик малакаси, маънавий-сиёсий хислатлари билан белгиланади. Маълумки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети сўнгги йилларда КПСС Марказий Комитетининг бевосита кўмаги билан кадрлар сиёсатини қайта қуриш, бошқариш органларини ўз шанига доғ туширган шахслардан ёки эгаллаб турган лавозимларига мос келмайдиган ходимлардан тозалаш бўйича кўп иш қилди. Бу иш қурилиш тармоғига партиявий раҳбарликда ҳам марказий бўғинга айланди. Фақат сўнгги икки йилнинг ўзида трест бошқарувчилари, бошқарма бошлиқлари ҳамда қурилиш индустрияси корхоналари директорларидан қарийб 300 нафари алмаштирилди. Кўпгина янги раҳбарлар конкурс асосида сайланди. Улар меҳнат коллективларининг қўллаб-қувватлашига таянган ҳолда янгича ишлашга халақит бераётган барча нарсалардан қатъият билан қутулмоқдалар. Илғор тажрибаларни ўрганиш ва оммалаштириш активлашди. Бунга қурилиш комплекси ишининг айрим йўналишлари бўйича базавий партия ташкилотлари, мутахассислар ва партия ходимларининг мамлакат илғор коллективларига қилаётган аниқ мақсадли сафарлари ёрдам бермоқда. Қурилиш ишлаб чиқаришининг ўнлаб истиқболли ёш раҳбарлари СССРнинг тегишли марказий органларига стажировкага юборилди.

Бу катта ишнинг бошланиши холос. Биз бу ишни изчиллик ва қатъият билан давом эттиришимиз зарур. Биз ҳозирча тармоқ эҳтиёжлари ва ҳозирги замон талабларига жавоб берувчи инженер-техник ходимларни тайёрлаш ҳамда уларнинг малакасини оширишнинг қатъий системасини вужудга келтира олмадик. Оммавий касбдаги кўплаб ходимларнинг малакаси пастлигича қолмоқда. Ҳатто пойтахтдаги «Главташкентстрой» пудрат ташкилотларида ҳунар-техника билим юртларида тайёргарликдан ўтган ишчилар бор-йўғи 12 процент холос. Бу муаммо хўжалик юритишнинг янги усулларига, бинокорлик объектлари, конструкциялари ва материалларининг давлат қабулига ўтиш муносабати билан янада долзарб бўлиб қоляпти.

Қурилиш тармоғи меҳнаткашлари ҳақида ҳар қанча ғамхўрлик қилса арзийди. Улар жазирама иссиқда ҳам, изғирин совуқда ҳам бизлар учун уй-жойлар ва касалхоналар, мактаблар ва ишлаб чиқариш корпусларини бунёд этадилар. Партия ва касаба союз ташкилотлари, совет ва хўжалик органлари бинокорлар учун нормал ишлаб чиқариш шароитларини яратиб беришлари, уларнинг социал эҳтиёжларини тўлароқ қондиришлари лозим. Буларнинг ҳаммаси қайта қуриш тақдирини ҳал этувчи инсон омилини ишга жалб этиш имконини беради.

Беш йилликнинг иккинчи йили якунланмоқда. Давлат планининг бажарилиши ҳақидаги узил-кесил якунлар ҳали чиқарилган эмас. Аммо ишларнинг ҳозирги аҳволи таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, Қорақалпоғистон АССР, Андижон, Бухоро, Самарқанд областларида ва бошқа бир қатор областларда ижобий томон жиддий силжишларга эришилди, беш йиллик планни бажариш учун пишиқ-пухта замин яратилди, деб дадил айтиш мумкин. Бунга шу жойлардаги партия ва совет органларининг капитал қурилишда қайта қуришга катта эътибор бераётганлиги ёрдам бермоқда.

Бизни олдинда катта вазифалар кутмоқда. Биз қабул қилинган программага биноан 1988 йилда анчагина кўп миқдорда уй-жойлар қуришимиз, мактабларни ишга туширишни 11 процент, касалхоналарни фойдаланишга топширишни 30 процент кўпайтиришимиз лозим. Келаси йили Бекобод металлургия заводида янги қувватлар, агросаноат комплексида кўплаб корхоналар ва объектлар қуриб битказилиши даркор. Энг муҳими — барча капитал қурилиш самарадорлигини анча ошириш зарур. Биз бунга ишчи коллективларининг фидокорона меҳнатга сафарбар қилиш, коммунистларнинг ролини ва масъулиятини ошириш орқали эриша оламиз.

В. Н. ЛОБКО,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари.

• *Янги шеърлар*

Ҳидоятдан муждалар қилгин

Чирқиллар эди вақт ортидан соат.
Йиғладим: Бир нима гапир сўнг дафъа.
Сен на кўз ёш тўкдинг. На чекдинг
фарёд,
Дединг: Энди менга тўрт томон қибла.

Кетдинг. Кета туриб сўнг бор қарадинг
Бу қараш зарбидан синиб кетди сўз.
Пойингга чўзилди сезиб дил дардинг,
Хазонлар бўғзида инграётган куз.

Кетдинг. Қаро тунда бош олиб кетдинг,
У борган манзилинг шунчами олис!

Ёки ёлғиз ўзинг самога етдинг,
Бунда мен заминда яшайман ёлғиз.

Ҳамон вақт ортидан чирқиллар соат,
Зулмат чангалида сўниб борар шам.
Мен эса хотирдан тинглаб ҳикоят
Омон бўлгин дейман энг олис одам.

Фақат ой уйимдан ўтганда ҳар тун,
Ё қуёш оҳ чекиб чўккани дафъа,
Олис садо келиб қилади тутқин:
Унда қақшаб дейсан: тўрт томон қибла.

* * *

Хўш, энди қалайсан!!
Содиқ дўст деганинг танимай кетди,
Ва сотди, жуда ҳам арзонга сотди.
Шунданми кўнглингнинг кунчиқаридан
Ишонч қуёшлари чиқмасдан ботди.
Шундан юрагингда судралди туман
Қалбинг қирларига қор ёғди жим-жим:
Соғинчлар чўлида тебранган эман
Сени сайлларда туртиб ўтган ким.
Сендан чиройлилар кўпдир дунёда,
Сендан пулдорлар-ку, миллион марта
кўп.
Энди азобларинг ёққан зиёда
Шеърнинг, шеъриятнинг этакларин ўп.
Қолган ишончингни тўплаб девор қур
Қирилиб кетмасдан туйғунгнинг эли,
Ўзинг қалқон бўлиб тик ўрнингдан тур
Қарсиллаб синмасдан руҳингнинг бели.
У қарсиллаб синса эшитар шу он
Ғийбат пистирмасин чиябўриси.
Унинг кўзи қопқон, қулоғи қопқон
Оғзи — тутаб турган туҳмат мўриси.
Энди ўшаларни ўйламагин, йўқ
Халқим де, халқингга эгилсанг агар
Эгилсанг устингдан ўтган ҳар бир ўқ,
Туҳмат мўрисининг оғзига тегар.

* * *

Ота, қизинг олис кетди,
Ҳар лаҳзасин йўқладинг.
Баҳор, кузинг олис кетди
На тиндинг, на ухладинг.
Сўрашади: қизингнинг бу
Ўқиши қачон битар!
Жилмаясан: шеър ёзар у
Умри ўқишда ўтар.
Жавзо дала — тузларидан
Буғдойин ўриб келар.
Аравангнинг изларидан
Ҳансираб юриб келар.
Пичанзорда пичан ўриб,
Ўй сурарсан мамнун—жим,
Ўз-ўзингга савол бериб
«Ким эдиму, бўлдим ким».
Гоҳ ёнингдан ўз ғамин еб
Куйикчалар ўтади.
Салом бермай, томоқ қир»(
«Буюк»чалар ўтади.
Айёр-айёр саволларга
Жавобинг содда сўзсиз.
Гармселу, шамолларда
Ҳовли ёлғиз, сен ёлғиз.
Йўл пойлайсан, эртаю кеч
Муҳтарамим кўп муштоқ.
Мен мевангман, мевалар ҳеч,
Тушмас шохидан йироқ.

* * *

Ташлаб кетилган боланинг
Этикчалари ҳам йиғлайди ҳатто,
Тугмачалари ҳам йиғлайди ҳатто
Пальточаси йиғлар, ёқасидаги
Бўғмачалари ҳам йиғлайди ҳатто.
Дилига ҳар оҳанг, ҳар хил тилларда
Берилган саволлар оғирлик қилар.
Гавдасига тегиб юрган йўлларда
Қилт этган шамоллар оғирлик қилар.
Ташлаб кетилган болакай
Қўшилиб куйламас болаларга шод.
Унинг ўз қўшиғи бўлади:
«Ота ва она» — деб аталган.

Ташлаб кетилган болакай
Ўзга эртакларни айлаб туриб ёд
Ўзи ҳам бир эртак тўқийди:
«Ота ва она» деб аталган.
Мен борсам бир гапни такрорлар доим:
«Шеър ёзинг мен ҳақда
Газетга чиқаринг.
Ўқиб олиб кетсин отам ва онам»
Аммо унинг ота-онаси
Шеър ўқимайди.
Энди у қуёшнинг ва ойнинг,
Турнанинг боласи бўлади.
Энди у жамики одамнинг
Дунёнинг боласи бўлади.
Мен эса шеър ёзиб дунёга
Илова қиламан ушбуни:
Бир қўли гул дунё
Бири қон дунё,
Бир қўйнида пичоғу, ўқу,
Бирида нон дунё,
Тўхтаб шу боланинг кўзларига боқ
Ва айтма нималар туйғанлигингни,
Унинг кўзи — кўзгу
Боқсанг кўрасан
Тўнингни тескари кийганлигингни.

* * *

Тушларингда янги туғилган
Чақалоғин кўксига босиб
Йиғлаб чиқса ёлғиздир аёл,
Ўша куни ёлғон гапирма.
Ўша куни хотирдан қўрққин.
Ўша куни ўпма бировни
Ўша куни руҳинг боғига
Ҳидоятдан муждалар қилгин.
Ўша куни менинг мозорим —
Кўз ёш билан ёзган қиссангни
Ҳар сатрини пул деб севиниб
Кўзин сузган жононга эмас,
Саккизинчи боласин туғиб
Ҳолсизланган тўнғич опангга,
Маликам — деб рутбалар қилгин.
Ўша куни ёлғиз онангнинг
Кенг ҳовлининг бир бурчагида,
Томирлари бўртиб, кўкариб
Тутган йўтал товушларига,
Ва отангнинг қабри ёнига
Қатнайвериб ранги олинган
Бир жуфт махси кавушларига
Меҳрибоним деб саждалар қилгин.
Сен кирмаган йўллар қолмади.
У йўлларда хасдек тўзимай,
Жонинг омон қолган бўлса гар
Бу онангнинг дуоларидан,
Бу ҳу, ўша бола кўтариб
Йиғлаб чиққан ғамгин аёлнинг
Кўз ёшларин иншоларидан.
Энди борма ўша йўлларга
Қарамагин, қарамаслик-чун,
Имонингни пардалар қилгин.
Сўнгра қайтгин ёлғиз онангга
Она боланг тирилди — дегин.
Боши тошга урилди — дегин.
Айрилиқнинг зангин кўтариб,
Отанг қабрин чангин кўтариб
Зўрға турган кавушларига,
Йиғла, йиқил тавбалар қилгин.

Зулфия МЎМИНОВА.

• СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

Гавжум маскан

Тошкент тўқимачилик комбинатида ишчи-хизматчиларнинг бўш вақтларини оқилона ташкил этиш, саломатликларини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилмоқда. «Текстильщик» стадиони тўқимачиларнинг севимли масканларидан бирига айланган. Бу ерда дам олиш, физкультура билан шуғулланиш учун барча шароитлар муҳайё. Коллектив ишчи-хизматчилари кўпинча оилавий бўлиб, бўш вақтларини мазмунли ўтказишга ҳаракат қилишади. Тренер-методистлар ҳамда врачлар маслаҳатига кўра куч синашиш, югуриш йўлкаларида жавлон уриш ёки волейбол, футбол ўйнаш, сув бағрида яйраш кимга ёқмайди дейсиз.

Комбинатнинг «саломатлик цехида» спортнинг 20 тури бўйича секциялар фаолият кўрсатмоқда Сауна-ҳаммом, машқ ўтказиш комплекси кўпчиликка маъқул келмоқда. Бу ерда шуғулланувчилар доимий врачлар назоратида бўлишади. Тўқимачилар кўпроқ спортнинг волейбол, қўл тўпи, сузиш турларини ёқтиришади. Хотин-қизларнинг футбол ўйнашлари мухлисларда катта қизиқиш уйғотмоқда.

Суратларда: 1. Корхона профилакторийсининг бош врачи Неля Шарипова (ўртада) ва йигирувчилар Тамара Тўхлиева билан Насиба Эргашева. 2. Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг жисмоний тарбия кафедраси доценти Марат Клиблей йигирувчи Орингул Пошамбекова билан машқ пайтида. 3. Қизлар футбол ўйнашни машқ қилишмоқда.

А. Наймушин фотолари (ЎзТАГ).

Китоб жавонингизга

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти қуйидаги китобларни ўзбек тилида чоп этди.

Файзулла Хўжаев. Мардлик қирралари. 76 бет. Баҳоси 25 тийин (рус тилида).

Китобда янгилик изловчи ҳамда мўл-кўлчилик яратаётган чўл меҳнаткашларининг ҳаёти ҳақида ҳикоя қилинади.

Марва Жалолиддинова. Зайнаб Садриева. Ўзбек театри ва киноси усталари. 136 бет. Баҳоси 85 тийин. Китобда талантли ва машҳур актрисанинг ҳаёт йўли, санъат оламига кириб келиши, устозлар сабоғи, роль устида ишлаши, у яратган айрим ролларнинг юзага келиши хусусида фикр юритилади.

Жовли Хушбоқов. Ички дард туғёни. Адабий-танқидий мақолалар. 104 бет. Баҳоси 25 тийин.

Китобга ёш мунаққиднинг адабиётимиз ҳақидаги мушоҳадалари, ҳаяжонли кузатишлари акс этган мақолалари жамланган.

Авторлар коллективи. Савр шабадалари. Афғонистон ёзувчиларининг ҳикоялари. 160 бет. Баҳоси 90 тийин.

Тўплам афғон ёзувчиларининг энг сара ҳикояларидан жамланган. Уларда қўшни Афғонистон халқи ҳаёти жонли, реалистик буёқларда тасвирланади. Ўзбек тилида илк марта эълон қилинаётган бу асарлар Савр инқилоби ғояларига садоқат ҳамоҳанглиги билан диққатга сазовордир.

◆ РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

Энг баланд бино

Ҳозиргача Чикагодаги «Сиэрс тауэр» осмонўпар биноси дунёда энг баланд бино ҳисобланарди. Лекин тез орада унинг «Гиннес рекордлар китоби»да янги улкан иморатга ўрнини бўшатиб беришига тўғри келади. Американинг машҳур архитектори Д. Трамп қурадиган янги осмонўпар бино «Трамп тауэр» деб аталади.

Шуни айтиш керакки, дастлабки лойиҳага кўра янги бинонинг бўйи 594 метр бўлиши керак эди. Лекин кейинчалик унинг бўйини «қисқартиришга» тўғри келди, йўқса бу бино Нью-Йорк устидан ўтувчи интенсив ҳаво қатновига халақит бериши мумкин эди. Шунга қарамай «Трамп тауэр» дунёдаги энг баланд осмонўпар бино бўлади.

(ТАСС).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТУРИЗМ—ҲОРДИҚ, САЛОМАТЛИК, БОРЛИҚНИ ИДРОК ЭТИШ ДЕМАКДИР

Тошкент область туризм ва экскурсиялар Совети томонидан ташкил этиладиган туристик саёҳатлар тоғ даралари ва шоввалари бўлган гўзал табиат, унинг ўсимлик ва ҳайвонот олами билан танишишни истаган барчага яқиндан кўмак беради.

«ЧИМЁН» ТУРИСТИК КОМПЛЕКСИ — Ғарбий Тянь-Шань тоғ ёнбағирларидаги (Тошкентдан 80 километр) Чимёнсой дарёсининг юқори қисмига жойлашган. Бу ердаги меҳмонхона 692 ўринли бўлиб, йил бўйи дам олувчиларни қабул қилади. Ресторан, буфет, туристлар кабинети, кинозал, шоколад бари, видеобар, дискотека, сауна, от прокати, автомат ўйинлар зали, бильярд, теннис хоналари, тир, кутубхона «овоз ёзиш» студияси, «Союзпечать» киоскалари, фаэтонларда сайр қилиш, осма-арқон йўл, бугель йўллари, қишда эса — чаңғи ва чена прокатлари туристлар хизматида. Чорвоқ сув омбори, Чотқол, Псков, Кўксув воҳаларига, табиат қўйнига ва археологик ёдгорликлар жойлашган ерларга уюштириладиган сайр ва экскурсиялар туристларда сўзсиз катта таассурот қолдиради. Бир кунлик путёвканинг баҳоси — ёз ва қишда — 10 сўм; баҳор ва кузда — 6 сўм.

«ЯНГИОБОД» ТУРИСТИК БАЗАСИ — Янгиобод шаҳридан 3 километр масофада, денгиз сатҳидан 1500 метр баландликда жойлашган. Меҳмонхона типидаги 3-қаватли корпус Чотқол тоғ тизмаларининг Жанубий ён бағри бўйлаб оқиб ўтувчи Каттасойнинг ўнг соҳилига жойлашган. Туристик база 445 ўринга мўлжалланган. Бу ерда кафе, буфет, туристлар кабинети, кинозал, кутубхона, дискобар, сауна, автомат ўйинлари зали, чаңғи ва туристик жиҳозлар прокати пункти, теннис, бильярд хона, спорт ва рақс майдончалари, тоғ дарёси бўйида пляж мавжуд. Туристлар Чотқол тоғ тизмалари бағрига қизиқарли сайр ва походларга чиқадилар. Бир кишига бир кунлик путёвка баҳоси ёзда — 9 сўм, қишда— 7 сўм, куз ва баҳорда — 6 сўм.

Туристлар 2, 3, 4-хонали номерларга жойлашишади.

«ФАРҲОД» ТУРИСТИК БАЗАСИ — Фарҳод сув омбори соҳилига жойлашган. Бу ерда май ойидан октябрь ойигача бир вақтнинг ўзида ёғоч коттеджлар ва палаткаларда 182 киши ҳордиқ чиқаради. Ошхона, туристлар кабинети, душхона, кинозал, прокат пункти, (бу ердан қайиқлар, сув велосипедлари, дам бериладиган тўшаклар, туристик жиҳозлар олиш мумкин), бильярд хона, спорт ва рақс майдончалари доимо дам олувчиларнинг хизматида. Базада дам олувчилар Бекобод, Ленинобод шаҳарларининг диққатга сазовор жойлари билан танишиш, Фарҳод ГЭСИ, Тожикистон денгизини бориб кўриш, турбаза атрофлари ва Туркистон тизма тоғининг Шимолий ён бағирларига сайр ва походларга чиқиш имкониятига эгалар. Қўшимча ҳақ тўлаш эвазига туристлар Самарқанд ва Қўқон шаҳарларига саёҳатга чиқадилар. Бир кишига бир кунлик путёвканинг тахминий баҳоси 4-5 сўм.

Путёвкаларни нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан харид қилиш мумкин.

ТАШКИЛОТЛАР, КОРХОНАЛАР ВА МУАССАСАЛАРНИНГ КАСАБА СОЮЗ ТАШКИЛОТЛАРИДАН КОЛЛЕКТИВ ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Туристик муассасалар путёвкалар бўйича туристларни, шу жумладан 5 ёшдан катта фарзанди бўлган ота-оналарни, мактаб каникуллари вақтида юқори синф ўқувчиларини, чунончи бўш ўринлар мавжуд бўлган тақдирда ҳаваскор туристларни ҳам қабул қиладилар.

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

Танланган туристик база, дам олинадиган ой учун олдиндан путёвкага заявка бериб, унга ижобий жавоб олингач сиз Тошкент шаҳридаги давлат банки область конторасидаги 000700010 ҳисоб-китоб счётига почта ёки телеграф орқали пул ўтказишингиз мумкин. Почта жўнатмасида ўз уй адресингизни, почта индексини, фамилиянгиз, исм ва отангизнинг исмини аниқ кўрсатинг. Сиздан ана шундай заявка олиниши билан путёвка дарҳол сизнинг адресингизга жўнатилади, ёки сиз уни путёвка муддати бошланиши арафасида шахсан ўзингиз олишингиз мумкин.

5 ёшга тўлмаган болалар туристик базаларга қабул қилинмайди.

Бизнинг адрес: 700015, Тошкент шаҳри, Т. Шевченко кўчаси, 44-уй. Телефонлар: 33-67-03, 33-70-54.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/XII да **Коппелия** (12.00), **Коппелия** (17.00), 27/XII да **Фирибгарнинг найранглари** (12.00), **Уйқудаги гўзал** (17.00).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/XII да **Зўлдир**, 27/XII да **Тоҳир ва Зуҳра.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Циркда арча»** томошалари (12, 14.45, 17, 19.30).

•

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ

МАДАНИЙ-ОҚАРТУВ ИШЛАРИ ФАКУЛЬТЕТИНИНГ СИРТҚИ БЎЛИМИ СТУДЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

I-II курс студентлари учун 1988 йил 11 январдан 10 февралгача;

III-IV курс студентлари учун 29 февралдан 29 мартгача;

V курс студентлари учун 11 январдан 30 январгача навбатдаги

ИМТИҲОН СЕССИЯСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тил ва адабиёт институти дирекцияси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари адабиёт назарияси ва адабий алоқалар бўлимининг катта илмий ходими, филология фанлари доктори

Раъно Муҳаммаджоновна СОБИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳуманинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Иқтисод институти коллективи катта илмий ходим, иқтисод фанлари кандидати Т. Болтаевга укаси

Баҳодир БОЛТАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ва Тошкент олий партия мактаби коллективлари Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг собиқ директор ўринбосари, олий партия мактабининг тингловчиси А. М. Муҳитдиновга отаси

Мамажон Аҳмаджонович МУҲИТДИНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

• *Ҳажв бурчаги*

ЗУЛУКЛАР

Кутилмаганда устма-уст жиринглаган телефоннинг акс садоси хизмат хонамизни ларзага солди. Шоша-пиша стол устидаги телефонни кўтардим, кадрлар бошқармаси бошлиғи Тўрабоевнинг даҳшатли овози янгради:

— Ким бу! Шариповми! Ҳозир менинг олдимга тушинг.

Тўрабоевнинг кабинетига йўл олдим. Канцелярия ходими Севарахонга тўқнаш келиб қолдим.

Министрлигимизда бу гўзал, меҳнатсевар қиз ўзининг феъл-атвори билан одамларнинг ҳавасини келтиради. Нимагадир энди ғамгин, киприклари устида кўз ёшлари қалқиб турарди.

— Тинчликми, Севарахон, хафа кўринасиз? — сўрадим ҳайрон бўлиб.

Қиз шундай савол беришимни кутган шекилли, Тўрабоев олдидан чиқаяпман, ишорасини қилди.

— Ариза бердим, ишдан бўшашга.

— Кимга, министргами?

— Йўқ, Тўрабоевга.

— Ростданми?

— Ҳа, ўзингиз айтдингизку!

Севарахоннинг «ўзингиз» дея қилган писандасидан миямга қон қуйилгандай бўлди. Демак Тўрабоев мени бекорга чақирмаётган экан. Хаёлимни тушликдан фойдаланиб энди ўйнайман деб турган шахмат доналари қамраб олди. Фикран пиёдаларни уёқ-буёққа суриб, қандай қилиб Тўрабоевга «шоҳ» беришни ўйлаб кетдим. Ҳа, бунақа дўппи тор келганда, ақл-идрокни ишлатиш керак-да ахир! Ўзимга-ўзим дейман: бу мушкулни осон қилиш мумкин, министрлигимизда яна учта Шарипов бор-ку, наҳотки шулардан биттаси жонимга оро кирмаса! Лекин қайси бирини кўндирсам экан? Эргаш Шарипов-чи? Қишда қор сўрасанг йўқ, дейди бу одам.

План ва ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи Борий Шарипов-чи? Коллективдаги баъзи бир узун қулоқ гапларга қараганда, у ҳам янги министрни кўришга кўзи, отишга ўқи йўқ эмиш... қалбаки планлар, қўшиб ёзишлар, сифатсиз маҳсулотлар, актбозликлар ҳисобига чўтал олишларни қўмсармиш...

Хуллас ўйлаб турсам зикир қилинган Шариповлар ичида пичоққа илинадигани темир-терсак склади мудири Тожибой Шарипов экан. Унга тўғри келадигани йўқ. Нега десангиз, ёши ёшимга тенг, баъзи бировларга ўхшаб бетга сапчимайди, мўмин, қобил. Аммо бунга Севарахонни рози қилиб бўлармикин? Ҳар эҳтимолга қарши уни огоҳлантирдим: «Ҳозир Тўрабоевнинг олдига кираман. Ҳеч кимга ҳеч қанақа маслаҳат берганим йўқ дейман. Балки у сизни чақиртириб, мен билан юзлаштириши мумкин. Шунда сиз, ариза бер деган бу Шарипов эмас, темир-терсак склади мудири Тожибой Шарипов десангиз бас, бошим осмонга етади, дедим». У «хўп» ишорасини қилди ва «оббо, Мамажон ака-е, топқирлигингизга борман» дея юқорига кўтарилди. Мен эса, шунақа зўрдан зўр чиқиш керак деб қимтиниб-симтиниб Тўрабоев кабинетига ошиқдим.

Кабинет тўрида савлат тўкиб ўтирган бошлиқ кўк, қизил телефонларнинг бирини олиб, иккинчисини қўйиб «хотиржам бўлинг, бу ёғини ўзим тўғрилайман» деб кимлар билан дир сўзлашарди. Мени кўриши биланоқ «тақ» этиб трубкани жойига қўйди. Тугилган йўғон муштини стол қиррасига тираб, сиз дейиш ўрнига сенсирай бошлади:

— Одамларни ишдан бўшатиш учун маслаҳат беришга нима ҳаққинг бор, — деб бақирди!

Бундай саволни менга эмас, ҳаққи бор одамга беринг, дедим. Тўрабоевнинг кўзлари олакула, оқи оққа, қораси қорага ажралиб кетди, кўрсаткич бармоғи билан кнопкани босган эди, қабулхона секретари кирди.

— Лаббай, Тўра Тўрабоевич.

— Севарахонни чақиринг! — деди титраб-қақшаб.

Секретарь дарҳол чиқиб кетди. Менинг эса юрагим така-пука... кўзларим Севарахоннинг йўлида... Орадан ҳеч қанча вақт ўтмай «мумкинми?» деган майин овоз қулоғимга чалинди-ю, кетма-кет Севарахоннинг ўзи кабинетга кириб келди. Тутоқиб турган бошлиқ мана шу одамми, дегандай бармоғи билан мени кўрсатди. Ёноқлари чўғдай қизарган, ял-ял ёниб турган қиз, гоҳ менга, гоҳ Тўрабоевга қараб хўрсинди. Нафасини ростлагач, «йўқ, бу Шарипов эмас», деди.

— Бўлмаса қайси Шарипов, ахир министрликда тўртта Шарипов бор-ку, — дарғазаб бўлди Тўрабоев.

— Темир-терсак склади мудири Шарипов! — деди Севарахан ўзини тутиб олиб.

— Нима! Нима! Темир-терсак склади мудири Шарипов, яъни масалан, Тоживой латтами? У ҳали давлат арбобларининг ишига ҳам ўзининг сассиқ бурнини тиқадиган бўлганми! Маслаҳат қанақа бўлишини мен унга кўрсатиб қўяман!

«Ҳа» дея Севарахон ноилож Тўрабоевнинг сўзини тасдиқлади.

— Ҳайингни менга кераги йўқ! — деб кабинетини бошига кўтарди Тўрабоев.— Мен сендан Тоживой латта нима деб маслаҳат берди, шуни айт демоқчиман!

«Синглим, пединститутни тамом қилган экансиз, деб эшитдим. Болалар боғчаси тарбиячиси деган касбингиз бор экан, нима қилиб, шундай ҳунарни давом эттирмай бу ерда кабинетма-кабинет хат ташиб юрибсиз! Мамлакатимизда қайта қуриш жараёни кундан-кун ривож олаётган бир пайтда иш фаолиятингизни ўзгартириб, қалб қўрингизни ёш авлодни тарбиялашдек ишга бағишласангиз бўлмайдими»,— дедилар.

Севарахон бу гапларни айтишга айтди-ю, кабинет эшигини шарт очиб чиқиб кетди!

— Ҳозир темир-терсак складини печатланглар!

Ростини айтсам, дунёда одамохун Шариповларнинг уруғи кўплигидан хурсандман. Чунки ғализ бўлса-да, ўйлаб-нетмай иш қилган кишига фамилияларнинг бир хиллиги вақт-бевақт қўл келаркан. Болта келгунча кунда дам олади деганларидай Тўра Тўрабоевичга ўхшаган лаганбардор, калтабинларнинг зуғум комидан қутулиб қоларкан киши. Аммо қайта қуришни баҳона қилиб на ҳаётида ва на министрликда ўзгариш қилолмай икки жаҳон овораси бўлиб юрган Шарипов отлик зулуклар-чи?

Мумтоз МУҲАМЕДОВ.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

• *Тингланг, томоша қилинг*

26 ДЕКАБРЬ, ШАНБА

Телевидение

МТ-I. 8.00 — 90 минут. 9.30 — Чашмалар. 10.05 — Нега ва нима учун? 11.00 — Инсон Ер. Коинот. 11.45 — СССРда Ҳиндистон фестивали. 12.10 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 13.25 — Камалак. 14.00 — Аслини олганда. 15.30 — Концерт. 15.40 — Билса ҳазил, билмаса чин. 16.10 — Останкино концерт студиясида. 17.45 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 18.45 — Йиллар. Авлодлар. Қўшиқлар. 19.45 — Кинопанорама. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Шанба оқшомида 23.30 — Катталар учун мультфильмлар. 00.10. — Янгиликлар.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Телефильм. 10.00 — Тонгги почта. 10.30 — Жаҳон бадиий маданияти. 11.35 — Телефильм. 12.00 — Гандбол. СССР чемпионати. 12.35 — Агар соғлом бўлай десанг. 12.50 — «Фалокатга рухсат йўқ». Бадиий фильм. 14.15 — Чанги спорти. Бутуниттифоқ мусобақалари. 15.10 — Телефильм. 15.40 — Пермь телевидение студиясининг программаси. 16.25 — КВН. 18.45 — Болалар учун фильм. 19.45 — Здоровье. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Реклама. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Олтин билан баробар». Бадиий фильм. 23.35 — Янгиликлар. 23.40 — Хоккей. Ёшлар ўртасида жаҳон чемпионати. ЧССР — СССР.

ЎзТВ-I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Ҳужжатли фильм. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ҳужжатли фильмлар. 9.25 — «Эрта тонгда». Бадиий фильм. 11.00 — Ватан ишқи. 13.00 — Ёшлик. 13.30 — Оналар мактаби. 14.00 — Халқ соғлиги — эл бойлиги. 15.20 — Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак. 15.50 — Самарқандга йўл. Бутуниттифоқ рок-фестивали ҳақида. 18.00 -- Дўстлик экрани. 19.00 — Ўзбек тили ҳамма учун. 19.30 — Ахборот. 19.50 — Мультфильм. 20.00 — Хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш йўлида. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Санъат оламида. 21.20 — Телефильм. 21.30 — Время. 22.05 — «Агар кетиб қолсанг...» Бадиий фильм 23.30 — Тунги информацион — дам олиш программаси.

ЎзТВ-II. Душанба. 19.00 — Жаҳон бир ҳафта ичида. 19.15 — Реклама. 19.30 — Новости. 19.45 — «Ваҳолонки». Телетеатр. 20.30 — Ахбор. 20.45— Дам олиш концерти. 21.30 — Время. 22.15 — Концерт.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек халқ қўшиқлари. 9.30 — Танишинг: янги овозлар. 10.15 — Дугоналар. 11.30 — Саломат бўлинг! 12.10 — Строитель Узбекистана. 12.40 — Рақс оҳанглари. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Л. Сенчина куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.15 — Ветеранлар сўзлайдилар ва ёзадилар. 17.00 — Мусиқа ва саҳна. 18.15 — Фан уфқлари. 18.30 — Радиожурнал. 19.20 -- Ёшлик. 21.00 — Халқаро кундалик. 21.10 — Шанба оқшомида. 22.30 — Концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР. Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.